

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Χρηματοοικονομική Αξιολόγηση των Δήμων μέσω Ανάλυσης
Δεικτών

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΚΥΛΑΡΗ

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική.

Πειραιάς, Οκτώβριος 2022

UNIVERSITY OF PIRAEUS
DEPARTMENT OF ECONOMICS

MASTER PROGRAM IN ECONOMIC AND BUSINESS
STRATEGY

Financial Evaluation of Municipalities through Ratio Analysis

BY
EKATERINI SKYLARI

Master Thesis submitted to the Department of Economics of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Economic and Business Strategy

Piraeus, Greece, September 2022

Χρηματοοικονομική Αξιολόγηση των Δήμων μέσω Ανάλυσης Δεικτών

Σημαντικοί Όροι: Χρηματοοικονομική Ανάλυση, Χρηματοοικονομικοί Δείκτες, Χρηματοοικονομική Ανάλυση Δήμων.

Περίληψη

Η τοπική αυτοδιοίκηση, ο τρόπος λειτουργίας της και η αποδοτικότητα της στην Ελλάδα, αποτελούν ένα μόνιμο θέμα συζήτησης και προβληματισμών. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, γνωστοί ως ΟΤΑ, αν και εμφανίζουν πολλά χαρακτηριστικά όμοια με εκείνα των οργανισμών του ιδιωτικού τομέα εμφανίζουν παράλληλα και σημαντικές ιδιαιτερότητες. Το βασικό ερώτημα που απασχολεί τόσο τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης όσο και τα στελέχη της κεντρικής κυβέρνησης, αλλά και τους απλούς πολίτες, είναι το αν και κατά πόσο έχουμε μία σαφή εικόνα για την οικονομική θέση των Δήμων. Αυτό είναι ένα πρωταρχικό και απαραίτητο βήμα όχι μόνο να εντοπίσουμε την κατάσταση των δήμων, αλλά και για να είναι δυνατή η χάραξη πολιτικής προκειμένου να βελτιωθούν οι λειτουργίες των δήμων, και κατ' επέκταση οι παροχές προς τους πολίτες.

Η παρούσα εργασία αποτελεί μία συνοπτική προσπάθεια προσέγγισης της χρηματοοικονομικής θέσης τριών δήμων με την χρήση αριθμοδεικτών. Ένας από τους σοβαρότερους περιορισμούς που αντιμετωπίσαμε στην έρευνα μας ήταν η δυσκολία στην ανεύρεση δημοσιευμένων στοιχείων των δήμων της χώρας. Δυστυχώς οι περισσότεροι δήμοι της χώρας δεν διαθέτουν δημοσιευμένα ή επικαιροποιημένα τα οικονομικά τους στοιχεία. Παρόλα αυτά με την μικρή πρόσβαση που είχαμε σε οικονομικά δεδομένα, καταλήξαμε σε συγκεκριμένα και σαφή συμπεράσματα σχετικά με την οικονομική θέση των υπό μελέτη δήμων. Αν και οι δήμοι που επιλέξαμε είχαν διαφορετικά χαρακτηριστικά διαπιστώσαμε ως κοινό στοιχείο την υψηλή ρευστότητα και την χαμηλή επενδυτική δραστηριότητα των δήμων.

Financial Evaluation of Municipalities through Ratio Analysis

Keywords: Financial Analysis, Financial Indicators, Financial Analysis of Municipalities.

Abstract

Local self-government, its mode of operation and its efficiency in Greece, are a permanent topic of discussion and reflection. Local government organizations, although they display many characteristics like those of private sector organizations, they also display important particularities. The main question that concerns the local self-government bodies and the central government officials, as well as ordinary citizens, is whether and to what extent we have a clear picture of the financial position of the Municipalities. This is a primary and necessary step not only to identify the state of the municipalities, but also to be able to formulate policy to improve the functions of the municipalities, and by extension the benefits to the citizens.

This paper is a brief attempt to approximate the financial position of three municipalities using numerical indicators. One of the most serious limitations we faced in our research was the difficulty in finding published data on the country's municipalities. Unfortunately, most municipalities in the country do not have their financial data published or updated. Despite the limited access we had to financial data, we reached specific and clear conclusions regarding the financial position of the municipalities under study. Although the municipalities we selected had different characteristics, we found as a common element the high liquidity and low investment activity of the municipalities.

Περιεχόμενα

<i>Περίληψη</i>	<i>i</i>
<i>Abstract</i>	<i>ii</i>
<i>Κατάλογος Πινάκων</i>	<i>v</i>
<i>Κατάλογος Διαγραμμάτων</i>	<i>vi</i>
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Οργάνωση και Λειτουργία των Δήμων</i>	
<i>1.1 Εισαγωγή</i>	<i>1</i>
<i>1.2. Η Διοίκηση των Δήμων</i>	<i>1</i>
<i>1.3. Υπηρεσίες Δήμων</i>	<i>7</i>
<i>1.4. Πολιτικές Δήμων</i>	<i>8</i>
<i>1.5 Λειτουργία και Παραγωγικότητα των Δήμων</i>	<i>9</i>
<i>1.6 Ανακεφαλαίωση</i>	<i>10</i>
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Τα Οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης</i>	
<i>2.1 Εισαγωγή</i>	<i>13</i>
<i>2.2 Οι Εγχώριοι Πόροι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης</i>	<i>13</i>
<i>2.3 Οι Ευρωπαϊκοί Πόροι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης</i>	<i>15</i>
<i>2.4. Ανακεφαλαίωση</i>	<i>15</i>
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η Χρηματοοικονομική Ανάλυση μέσω Δεικτών Θεσσαλονίκης, Δυτικής Αχαΐας και Καρδίτσας.</i>	
<i>3.1 Εισαγωγή</i>	<i>17</i>
<i>3.2 Η Χρηματοοικονομική Ανάλυση</i>	<i>17</i>
<i>3.2.1 Η Χρησιμότητα των Αριθμοδεικτών</i>	<i>18</i>
<i>3.3 Οι βασικοί Αριθμοδείκτες</i>	<i>22</i>
<i>3.3 Ανακεφαλαίωση</i>	<i>29</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η Χρηματοοικονομική Αξιολόγηση των Δήμων

<i>4.1 Εισαγωγή</i>	<i>31</i>
<i>4.2 Ανάλυση του Δήμου Θεσσαλονίκης</i>	<i>31</i>
<i>4.3 Ανάλυση του Δήμου Δυτικής Αχαΐας</i>	<i>36</i>
<i>4.4 Ανάλυση του Δήμου Καρδίτσας</i>	<i>42</i>
<i>4.5 Συγκριτική Ανάλυση – Συμπεράσματα</i>	<i>47</i>
<i>4.6 Ανακεφαλαίωση</i>	<i>48</i>

<i>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</i>	<i>49</i>
----------------------------	-----------

<i>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</i>	<i>51</i>
-------------------------	-----------

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 4.1 – Στοιχεία Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως Δήμου Θεσ/νίκης (σε εκατ. €).....σελ.32
Πίνακας 4.2 – Οικονομικά Στοιχεία Ισολογισμού Δήμου Θεσσαλονίκης (σε εκατ. €)...σελ.33
Πίνακας 4.3 – Γενική και Ειδική Ρευστότητα και Δείκτης Μετρητών Δήμου Θεσ/νίκης.σελ.34
Πίνακας 4.4 – Δείκτες Δραστηριότητας Δήμου Θεσσαλονίκης.....σελ.35
Πίνακας 4.5 – Δείκτες Αποδοτικότητας Δήμου Θεσσαλονίκης.....σελ.36
Πίνακας 4.6 – Δείκτες Κεφαλαιακής Διάρθρωσης Δήμου Θεσσαλονίκης.....σελ.36
Πίνακας 4.7 – Στοιχεία Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως Δήμου Δ. Αχαΐας (σε εκατ. €).....σελ.37
Πίνακας 4.8 – Οικονομικά Στοιχεία Ισολογισμού Δήμου Δ. Αχαΐας (σε εκατ. €).....σελ.38
Πίνακας 4.9 – Γενική και Ειδική Ρευστότητα και Δείκτης Μετρητών Δήμου Δ. Αχαΐας.....σελ.39
Πίνακας 4.10 – Δείκτες Δραστηριότητας Δήμου Δ. Αχαΐας.....σελ.40
Πίνακας 4. 11 – Δείκτες Αποδοτικότητας Δήμου Δ. Αχαΐας.....σελ.41
Πίνακας 4.12 – Δείκτες Κεφαλαιακής Διάρθρωσης Δήμου Δ. Αχαΐας.....σελ.41
Πίνακας 4.13 – Στοιχεία Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως Δήμου Καρδίτσας (σε εκατ.€).....σελ.42
Πίνακας 4.14 – Οικονομικά Στοιχεία Ισολογισμού Δήμου Καρδίτσας (σε εκατ. €).....σελ.43
Πίνακας 4.15 – Γενική και Ειδική Ρευστότητα και Δείκτης Μετρητών Δήμου Καρδίτσας.....σελ.44
Πίνακας 4.16 - Δείκτες Δραστηριότητας Δήμου Καρδίτσας.....σελ.45
Πίνακας 4. 17 – Δείκτες Αποδοτικότητας Δήμου Καρδίτσας.....σελ.46
Πίνακας 4.18 – Δείκτες Κεφαλαιακής Διάρθρωσης Δήμου Καρδίτσας.....σελ.46

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1.1 – Η διαχρονική εξέλιξη του αριθμού των Δήμων στην Ελλάδα.....σελ.3
Διάγραμμα 4.1 – Τα έσοδα του Δήμου Θεσσαλονίκης, 2018 – 2020.....σελ.32
Διάγραμμα 4.2 – Ίδια Κεφάλαια Δήμου Θεσσαλονίκης, 2018 – 2020.....σελ.33
Διάγραμμα 4.3 – Η Ρευστότητα του Δήμου Θεσσαλονίκης, 2018 – 2020.....σελ.35
Διάγραμμα 4.4 – Τα έσοδα του Δήμου Δ. Αχαΐας, 2018 – 2020.....σελ.37
Διάγραμμα 4.5 – Συνολικό Χρέος του Δήμου Δ. Αχαΐας, 2018 – 2020.....σελ.39
Διάγραμμα 4.6 – Η Ρευστότητα του Δήμου Δ. Αχαΐας, 2018 – 2020.....σελ.40
Διάγραμμα 4.7 – Η Ρευστότητα του Δήμου Καρδίτσας, 2018 – 2020.....σελ.42
Διάγραμμα 4.8 – Τα έσοδα του Δήμου Καρδίτσας, 2018 – 2020.....σελ.44
Διάγραμμα 4.9 – Συνολικό Χρέος του Δήμου Καρδίτσας, 2018 – 2020.....σελ.45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

1.1 Εισαγωγή

Το οργανόγραμμα των Δήμων από συστάσεως του Ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές, αλλά και πολλά σημεία του παρέμειναν σταθερά. Τα δύο βασικά όργανα του Δήμου, ο Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο αποτέλεσαν το σταθερό σημείο αναφοράς της οργάνωσης και λειτουργίας των Δήμων. Στη διάρκεια των χρόνων σαφώς έχουν αλλάξει σημαντικά σημεία που αφορούν στις αρμοδιότητες των οργάνων αλλά και στις υπηρεσίες των Δήμων οι οποίες και εμπλουτίστηκαν προκειμένου να προσαρμοστούν και να καλύψουν τις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες των πολιτών.

Η οργάνωση και λειτουργία των Δήμων αποτελεί μία ιδιαίτερα σύνθετη διαδικασία η οποία από συστάσεως των Δήμων μέχρι και σήμερα είναι σε μία διαρκή αναθεώρηση και παρακολούθηση με σκοπό την βελτιστοποίηση της απόδοσης των υπηρεσιών των Δήμων προς τους πολίτες τους.

Στο παρόν κεφάλαιο έγινε μία προσπάθεια παρουσίασης της σύγχρονης δομής των Δήμων. Οι περισσότεροι εκ των Δήμων, ανεξάρτητα από το μέγεθος τους τηρούν την εν λόγω δομή, και έχουν τις ακόλουθες λειτουργίες όπως αυτές περιγράφονται.

1.2 Η Διοίκηση των Δήμων

«Δήμος ονομάζεται το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που αποτελεί πρωτοβάθμιος ΟΤΑ και λειτουργεί ως αυτοδιοικητική οντότητα».¹

Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι ένας θεσμός που προϋπήρχε με κάποια έννοια, και διαφορετικές μορφές, της ύπαρξης του Ελληνικού κράτους. Από την εποχή ακόμη της τουρκοκρατίας διακρίνονται κάποιες μορφές αυτοδιοίκησης στις τοπικές κοινωνίες κυρίως στηριζόμενες στο εθιμικό δίκαιο. Με την σύσταση σχεδόν του ελληνικού κράτους ξεκινάει και η αποκεντρωτική τάση της κεντρικής εξουσίας και η δημιουργία τοπικών μονάδων

---

¹

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CE%B9_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1%CF%82

αυτοδιοίκησης. Οι μονάδες τοπικής αυτοδιοίκησης μέσα στα χρόνια αναμορφώθηκαν αρκετές φορές, αλλά δεν έπαψαν να αποτελούν μονάδες που ασκούν διοίκηση και να στοχεύουν στην ικανοποίηση μέρους των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και πολιτισμικών αναγκών των πολιτών.

Σύμφωνα με το άρθρο 108 του Συντάγματος του 1927, το αποκεντρωτικό σύστημα καθιερώθηκε με σκοπό η «κρατική εξουσία να είναι όσο το δυνατόν περισσότερο προσιτή στους πολίτες...».

Ήδη από το 1833, κατά την περίοδο της αντιβασιλείας, ψηφίστηκε ο νόμος «περί συστάσεως των δήμων», και διαίρεσε την ελληνική επικράτεια σε δήμους. Οι δήμοι ως οι πρωταρχικές ή πρωτοβάθμιες μονάδες τοπικής αυτοδιοίκησης αναμορφώθηκαν αρκετές φορές μέχρι σήμερα, τόσο σε ότι αφορά την δομή τους όσο και σε ότι αφορά στις λειτουργίες και τις αρμοδιότητες τους. Το 1864, με το άρθρο 105 του Συντάγματος του 1864, καθιερώθηκε η άμεση εκλογή των δημοτικών αρχών από τους όλους τους πολίτες που είχαν συμπληρώσει το 21^ο έτος της ηλικίας τους είχαν κινητή ή ακίνητη περιουσία ή ασκούσαν κάποιο επάγγελμα. Το ίδιο άρθρο όριζε την θητεία των δημοτικών αρχών σε τέσσερα έτη.

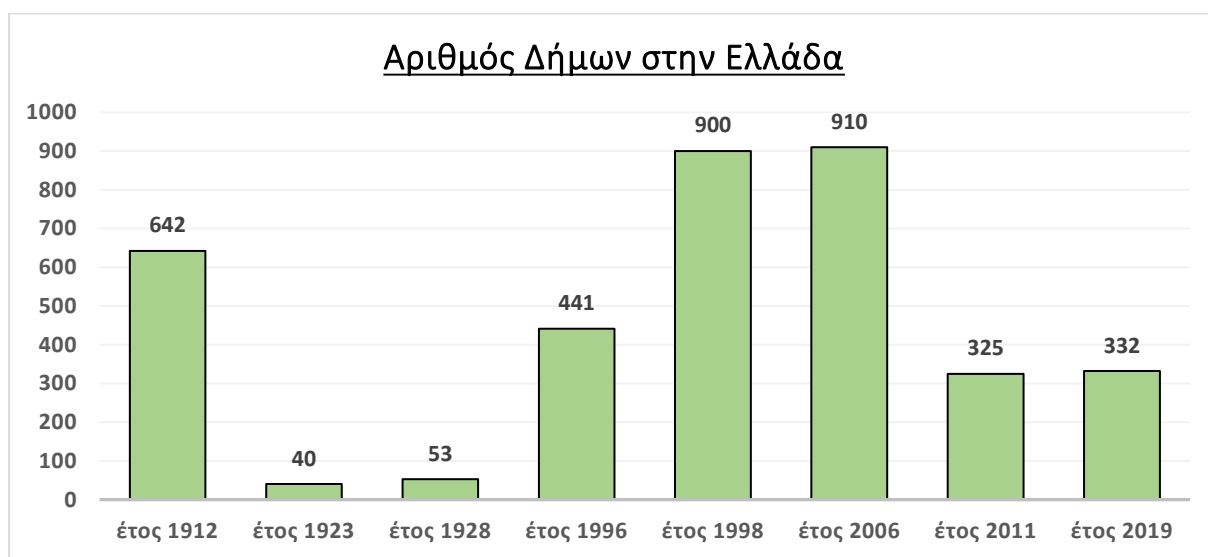
Περίπου εκατό χρόνια αργότερα, το 1927, επέρχεται η συνταγματική κατοχύρωση του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης με το άρθρο 107 του τότε συντάγματος σύμφωνα με το οποίο οι πολίτες σε κάθε περιφέρεια του κράτους χειρίζονται απ' ευθείας τις τοπικές υποθέσεις.

Το 1954, μετά από αρκετές τροποποιήσεις και προσαρμογές κατοχυρώθηκε με νόμο ο Δημοτικός και Κοινοτικός κώδικας, ο οποίος μεταξύ άλλων προσδιόριζε τις αρμοδιότητες των τοπικών αρχών. Αρκετά χρόνια αργότερα το 1975, το Σύνταγμα κατοχύρωσε τον πρώτο και δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Ως πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση νοούνταν οι δήμοι και οι κοινότητες, ενώ ως δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση οι νομαρχιακές αρχές.

Από εκεί και πέρα έγιναν σημαντικές προσπάθειες βελτίωσης της υπάρχουσας κατάστασης προκειμένου τόσο οι δήμοι όσο και οι άλλες μορφές τοπικής αυτοδιοίκησης να λειτουργούν περισσότερο αποτελεσματικά, προς όφελος πάντα των πολιτών. Σήμερα λειτουργούν 332 δήμοι, οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις των δήμων αυτών καθορίζονται από το άρθρο 102 του Συντάγματος καθώς και τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα (ΔΚΚ)(νόμος 3463/2006).

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι Δήμοι δεν παρέμειναν σταθεροί όσον αφορά στον αριθμό τους, αλλά και στα γεωγραφικά όρια του καθενός τα οποία και έχουν υποστεί μεγάλες μεταβολές κατά την διάρκεια των χρόνων από συστάσεως της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέχρι

και σήμερα. Στο Διάγραμμα 1.1, που ακολουθεί, βλέπουμε διαχρονικά την μεταβολή του αριθμού των Δήμων της επικράτειας.

Πηγή: Βικιπαίδεια

Διάγραμμα 1.1

Η διαχρονική εξέλιξη του αριθμού των Δήμων στην Ελλάδα

Τα Όργανα των Δήμων

Η διοίκηση των δήμων ασκείται από τέσσερα όργανα:

- i) τον Δήμαρχο
- ii) το Δημοτικό Συμβούλιο
- iii) την Οικονομική Επιτροπή, και
- iv) την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

Ο Δήμαρχος αποφασίζει μαζί με το Δημοτικό Συμβούλιο για τα διάφορα θέματα του Δήμου, ωστόσο μπορεί αν το επιθυμεί να παρακάμψει την γνώμη του Δημοτικού Συμβουλίου. Το Δημοτικό Συμβούλιο, αποτελείται από 15 – 51 μέλη, ανάλογα με τον πληθυσμό του εκάστοτε Δήμου.

Η Οικονομική Επιτροπή αποτελείται από το δήμαρχο ή τον αντιδήμαρχο και από τα μέλη. Τα μέλη της, τακτικά και αναπληρωματικά είναι εκλεγμένα από το Δημοτικό Συμβούλιο. Το μέγεθος της επιτροπής αυτής εξαρτάται από το μέγεθος του Δημοτικού Συμβουλίου,

επομένως και πάλι από το μέγεθος του πληθυσμού του δήμου, είναι αυτό που καθορίζει τον αριθμό των μελών της Οικονομικής Επιτροπής.

Πιο συγκεκριμένα, αν το Δημοτικό Συμβούλιο έχει έως και 27 μέλη, η Οικονομική Επιτροπή έχει έξι μέλη, αν το συμβούλιο έχει από 28 – 45 μέλη, η Οικονομική Επιτροπή έχει οκτώ μέλη, και για συμβούλια με περισσότερα από 45 μέλη, η Οικονομική Επιτροπή έχει δέκα μέλη. Τέλος, «Σύμφωνα με το άρθρο 73 του Νόμου 3852/2010 η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής συνιστάται σε δήμους άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων»

Ο Δήμαρχος

Ο Δήμαρχος είναι ο πολιτικός και διοικητικός επικεφαλής του μηχανισμού του δήμου. Αυτός έχει τον πρωταρχικό ρόλο και σε συνεργασία με τον πολιτικό σχηματισμό από τον οποίο προήλθε, καθορίζει και αποφασίζει την πορεία του δήμου. Βασικός ρόλος του Δημάρχου είναι να υλοποιήσει το πρόγραμμα της δημοτικής αρχής και να επιβλέπει όλες τις λειτουργίες του δήμου. Το άρθρο 58 του Ν.3852/2010 & παρ. 44 του Ν.3979/2011, προσδιορίζει με σαφήνεια τις αρμοδιότητες του δημάρχου. Μερικές από τις βασικές αρμοδιότητες του είναι οι ακόλουθες:

1. Ο Δήμαρχος είναι ο εκπρόσωπος του Δήμου στις δικαστικές και στις δημόσιες αρχές γενικότερα.
2. Ο Δήμαρχος είναι το εκτελεστικό όργανο των αποφάσεων των υπολοίπων οργάνων του Δήμου (δημοτικό συμβούλιο, οικονομική επιτροπή, επιτροπή ποιότητας ζωής).
3. Ο Δήμαρχος ορίζει τους αντιδημάρχους, συγκαλεί και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών της.
4. Ο Δήμαρχος είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου, και όλου του προσωπικού που εργάζεται στον Δήμο.
5. Ο Δήμαρχος συνυπογράφει τους βεβαιωτικούς καταλόγους και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των δαπανών των υπηρεσιών του Δήμου.
6. Ο Δήμαρχος υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος.
7. Ο Δήμαρχος εκδίδει τις άδειες που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες του Δήμου, καθώς και πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών, και τις βεβαιώσεις μόνιμης κατοικίας.

8. Ο Δήμαρχος συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου, και καθορίζει τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.

9. Όταν δημιουργείται άμεσος και προφανής κίνδυνος ή απειλείται άμεση ζημία των δημοτικών συμφερόντων από την αναβολή λήψης απόφασης, ο Δήμαρχος μπορεί να αποφασίσει για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της Οικονομικής ή της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής.

Τέλος ο Δήμαρχος δεν θεωρείται υπόλογος κατά την έννοια του άρθρου 44 του Ν.4129/2013 και σε βάρος του επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαριά αμέλεια. Η θέση του Δημάρχου σαφώς και είναι η πιο σημαντική θέση με τις περισσότερες σοβαρές αρμοδιότητες όπως αυτές προκύπτουν από την νομοθεσία.

Το Δημοτικό Συμβούλιο

Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα του Δήμου, εκτός από εκείνα που ανήκουν στην περιοχή αρμοδιοτήτων του Δημάρχου ή εκείνα που το ίδιο το συμβούλιο έχει μεταβιβάσει – παραχωρήσει σε κάποια από τις επιτροπές. Τα θέματα τα οποία απασχολούν ένα Δημοτικό Συμβούλιο, είναι θέματα τοπικά, και για τα οποία εκφέρει γνώμη στις δημόσιες αρχές όταν του ζητηθεί. Μία από τις βασικότερες αρμοδιότητες του Δημοτικού Συμβουλίου είναι ότι ορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές των πολιτών.

Το Δημοτικό Συμβούλιο επίσης καταρτίζει και αποφασίζει για τον κανονισμό της ίδιας της λειτουργίας του. Στην περίπτωση που δεν το κάνει αυτό λειτουργεί σύμφωνα με τον πρότυπο κανονισμό του άρθρου 67, του νόμου Ν.3852/2010. Επίσης το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει για έκτακτα θέματα και εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις στο διάστημα ένα μήνα πριν από τις εκλογές.

Τέλος το Δημοτικό Συμβούλιο έχει το δικαίωμα να μεταβιβάσει στην Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, αρμοδιότητές του σχετικές με το αντικείμενό της.

Η Οικονομική Επιτροπή

Οι αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιτροπής των Δήμων προσδιορίζονται με σαφήνεια από το 72 του ν.3852/2010.² Στο άρθρο αυτό αναφέρονται μεταξύ άλλων οι βασικές αρμοδιότητες περιγράφονται παρακάτω.

Η οικονομική επιτροπή έχει ως ρόλο του την παρακολούθηση της οικονομικής λειτουργίας του δήμου (για την κατάρτιση και τον έλεγχο της υλοποίησης του προϋπολογισμού του δήμου, τον προέλεγχο του απολογισμού του Δήμου, για το σχέδιο διαχείρισης της ακίνητης περιουσίας του Δήμου και την υλοποίησή του, θέματα λήψης δανείων, θέματα αποζημιώσεων ιδιωτών, θέματα σχετικά με τα έξοδα κίνησης).

Η Οικονομική επιτροπή αποφασίζει για τη μετακίνηση του δημάρχου, των αντιδημάρχων και των δημοτικών συμβούλων, εκτός της έδρας του Δήμου για εκτέλεση υπηρεσίας. Η Οικονομική επιτροπή συντονίζει την κατάρτιση και έχει την ευθύνη της υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου, αλλά και των τομεακών προγραμμάτων δράσης.

Η Οικονομική Επιτροπή λαμβάνει τις αποφάσεις για τις ετήσιες προσλήψεις του προσωπικού. Η Οικονομική Επιτροπή καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας της. Η Οικονομική Επιτροπή αποφασίζει και εισηγείται για δικαστικά θέματα, και θέματα με τις διοικητικές αρχές. Η Οικονομική Επιτροπή εισηγείται για ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

Το άρθρο 73 του ν. 3852/2010 (Α' 87) περιγράφει με κάθε λεπτομέρεια και με σαφήνεια τις αρμοδιότητες της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής.³

Η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής του Δήμου είναι ένα όργανο άσκησης των αρμοδιοτήτων των δήμων που σχετίζονται με την ποιότητα ζωής των πολιτών όπως αυτή προκύπτει κυρίως μέσα από θέματα περιβάλλοντος, χωροταξίας και πολεοδομίας. Σκοπός της επιτροπής πέρα

---

² <http://www.opengov.gr/types/?p=6856>

³ <https://www.dimosxiromerou.gr/epitropi-poiotitas-zois-armodiotites>

από την ποιοτική αναβάθμιση της ζωής όλων των πολιτών του Δήμου, είναι να λαμβάνει μέριμνα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και αναπηρίες.

Η επιτροπή Ποιότητας Ζωής συγκεκριμένα είναι αρμόδια, με την επιφύλαξη του άρθρου 83, όπου αναφέρονται μεταξύ άλλων, η χορήγηση ή η ανάκληση αδειών σε καταστήματα που έχουν δράση στην περιοχή αρμοδιότητας του Δήμου, η χορήγηση ή ανάκληση της άδειας λειτουργίας μουσικής, ο καθορισμός χρήσεων γης, και θέματα οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, εφαρμογή Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.), πολεοδομικών μελετών, ανάπλασης περιοχών, κ.α., θέματα περιβαλλοντικής προστασίας.

1.3 Υπηρεσίες των Δήμων

Οι υπηρεσίες του Δήμου οργανώνονται σε Διευθύνσεις και Γραφεία. Έτσι οι εσωτερικές υπηρεσίες ενός Δήμου είναι οι ακόλουθες:

1. Αυτοτελές Γραφείο Δημάρχου
2. Γραφείο του Γενικού Γραμματέα
3. Γραφείο Αντιδημάρχου
4. Γραφείο Προέδρου Δημοτικού Συμβουλίου και των Επιτροπών τους
5. Γραφείο Οικονομικής Επιτροπής
6. Γραφείο Επιτροπής Ποιότητας Ζωής
7. Γραφείο Δημοτικών Παρατάξεων
8. Νομική Υπηρεσία
9. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών
10. Διεύθυνση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης
11. Διεύθυνση Κέντρου Εξυπηρέτησης του Πολίτη
12. Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών
13. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
14. Διεύθυνση Διαχείρισης Περιβάλλοντος
15. Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών
16. Αυτοτελές Τμήμα Έρευνας και Μηχανοργάνωσης
17. Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας

Κάθε ένα από τα γραφεία και κάθε μία από τις διευθύνσεις διαιρείται σε επιμέρους τμήματα και γραφεία όπου καταμερίζονται όλες οι αρμοδιότητες ανάλογα με την φύση τους. Είναι εύλογο ότι όλα αυτά τα γραφεία και όλες οι υπηρεσίες δεν είναι στην ίδια έκταση σε όλους ανεξαιρέτως τους Δήμους της Ελληνικής Επικράτειας, αλλά η έκταση τους και η δυναμική τους είναι βεβαίως συνάρτηση τους πληθυσμού του Δήμου.

1.4 Πολιτικές Δήμων

Ο βασικός ρόλος των Δήμων είναι να ικανοποιούν, στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό, τις ανάγκες των πολιτών που ζουν και εργάζονται στα γεωγραφικά όρια ενός Δήμου, ενώ ταυτόχρονα λειτουργούν με τρόπο ώστε να πραγματώνονται τα δικαιώματα των πολιτών.

Σύμφωνα με το Κέντρο Έρευνας και Διαχείρισης Θεμάτων Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης (Κ.Ε.ΔΙ. Τ.Α.Α.) του Παντείου Πανεπιστημίου, οι πολιτικές που εφαρμόζει ένας Δήμος εκτείνονται σε τέσσερις άξονες. Οι άξονες αυτοί είναι:

1^{ος} Άξονας: Ποιότητα Ζωής – Ασφάλεια – Κοινωνικές Παροχές.

2^{ος} Άξονας: Σχέσεις Δήμου – Πολίτη

3^{ος} Άξονας: Παιδεία – Αθλητισμός – Πολιτισμός – Νεότητα

Χρηματοδότηση σχολείων Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης μέσω των σχολικών επιτροπών. Όλα τα κτήρια των σχολείων αποτελούν περιουσία του Δήμου ο οποίος μεριμνά για την συντήρησή τους.

4^{ος} Άξονας: Διαχείριση Οικονομικών Πόρων

Ας δούμε όμως κάθε άξονα ξεχωριστά.

Ο πρώτος άξονας περιλαμβάνει πολιτικές που σχετίζονται με την Καθαριότητα της πόλης – του Δήμου, τις Δημοτικές Συγκοινωνίες και γενικότερα θέματα που σχετίζονται με τις μετακινήσεις και μεταφορές των πολιτών – όπως είναι η στάθμευση. Επίσης περιλαμβάνει πολιτικές σχετικά με την χωροταξία και το περιβάλλον, όπως είναι τα πεζοδρόμια, οι χώροι πρασίνου, η ανακύκλωση, τα άλση και τα κοιμητήρια. Αναφορικά με την ασφάλεια των πολιτών, αυτός ο άξονας περιλαμβάνει πολιτικές σχετικές με την μείωση και αντιμετώπιση της εγκληματικότητας με απώτερο σκοπό την ασφαλή διαβίωση των πολιτών. Τέλος οι κοινωνικές παροχές αφορούν σε πολιτικές όπως είναι τα Δημοτικά Ιατρεία, ΚΑΠΗ, Ξενώνες, Φροντίδα για τις πολύτεχνες οικογένειες, Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη, πρωτογενής φροντίδα πρόληψης από την χρήση ουσιών, προστασία στα αδέσποτα ζώα, και παροχή βρεφονηπιακών σταθμών.

Ο δεύτερος άξονας αναφέρεται στις σχέσεις του Πολίτη με τον Δήμο. Σε αυτό τον άξονα περιλαμβάνονται όλες εκείνες οι πολιτικές που σκοπό έχουν την άμεση εξυπηρέτηση του πολίτη, όπως είναι τα ΚΕΠ, το Γραφείο Δημότη, η Τηλεφωνική Ενημέρωση των Πολιτών αναφορικά με τα δικαιώματα τους και τις διοικητικές πληροφορίες που χρειάζονται.

Ο τρίτος άξονας περιλαμβάνει πολιτικές που σχετίζονται με την Παιδεία, τον Αθλητισμό, τον Πολιτισμό και τους νέους. Αυτός ο άξονας φαίνεται να είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος σε έναν μεγάλο αριθμό Δήμων ανά την Ελλάδα. Έτσι βλέπουμε σχεδόν σε όλους τους Δήμους να υπάρχουν και να ενισχύονται Δημοτικές Βιβλιοθήκες, και να ακολουθούνται πολιτικές με σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης από το κράτος παιδείας, όπως είναι η ενίσχυση των βιβλιοθηκών των σχολείων, η ενίσχυση των οπτικοακουστικών μέσω διδασκαλίας των σχολείων, δράσεις για την μουσική, το θέατρο, τα εικαστικά, την λαϊκή τέχνη, τον χορό, την φωτογραφία και τον κινηματογράφο. Επίσης οι Δήμοι δραστηριοποιούνται ώστε να προσφέρουν υπηρεσίες με σκοπό την αναβάθμιση του αθλητισμού, όπως είναι τα αθλητικά κέντρα, τα γήπεδα, τα δημοτικά γυμναστήρια. Τέλος αναφορικά με τους νέους σε πολλούς Δήμους συναντάμε δράσεις που απευθύνονται αποκλειστικά στους νέους, δράσεις αθλητισμού, πολιτιστικές κ.α.

Ο τέταρτος και τελευταίος άξονας είναι η διαχείριση των οικονομικών πόρων. Εδώ περιλαμβάνονται όλες εκείνες οι πολιτικές των Δήμων προκειμένου να εξασφαλιστούν επαρκείς πόροι για να υλοποιηθούν οι πολιτικές και οι δράσεις των πιο πάνω αξόνων. Αυτές οι πολιτικές περιλαμβάνουν δράσεις για σωστή διαχείριση και μεγαλύτερη απορρόφηση των κονδυλίων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, σωστή διαχείριση και απορρόφηση κονδυλίων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, σωστή διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του ίδιου του Δήμου, διεκδίκηση πόρων από το ΥΠΕΧΩΔΕ καθώς και από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

1.5 Λειτουργία και Παραγωγικότητα των Δήμων

Σήμερα πολλές από τις υπηρεσίες που παρέχουν οι Δήμοι προς τους πολίτες, είναι δυνατόν να τις δούμε σε μεγάλους Δήμους να παρέχονται και από ιδιώτες. Έτσι για παράδειγμα σε μεγάλες πόλεις μπορεί να συναντήσει κανείς ιδιωτικά κέντρα εξυπηρέτησης πολιτών, ιδιωτικούς βρεφονηπιακούς σταθμούς, κλπ. Είναι σαφές ότι οι ανάγκες των όλο και αυξανόμενων σε μέγεθος μεγάλων πόλεων δεν μπορούν να καλυφθούν εξ ολοκλήρου σε κάποιες περιπτώσεις από τις υπηρεσίες του Δήμου. Αυτό άφησε το περιθώριο να

αναπτυχθούν ιδιωτικές επιχειρήσεις προκειμένου να καλύψουν το πιθανό κενό που εμφανίζεται. Π.χ. στο Δήμο Φιλοθέης η φύλαξη των σχολικών μονάδων έχει ανατεθεί σε ιδιωτικές επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών φύλαξης (security), ενώ ο Δήμος Αθηναίων απασχολεί μόνιμους φύλακες (ΙΔΑΧ).

Αντιμετωπίζοντας τους Δήμους, όπως ακριβώς αντιμετωπίζεται μία ιδιωτική επιχείρηση παροχής υπηρεσιών, θα μπορούσαμε με κάποιο τρόπο να μετρήσουν την παραγωγικότητα των Δήμων, και ουσιαστικά να δούμε πόσο αποδοτικός είναι ο Δήμος στις υπηρεσίες που παρέχει προς τους πολίτες του.

Στον ιδιωτικό τομέα η αξιολόγηση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται από τις εταιρείες περιλαμβάνουν τις έννοιες της παραγωγικότητας ή αποδοτικότητας όπως αναφέρεται στην βιβλιογραφία διαφορετικά.

Ο όρος αυτός σύμφωνα με την βιβλιογραφία (Berman, E. 1998), αναφέρεται στην αποτελεσματική χρήση των πόρων για την επίτευξη των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων. Οι Allen Faucett και Brian Kleiner (1994) έδωσαν τον ορισμό της παραγωγικότητας στην δημόσια διοίκηση γενικότερα, υποστηρίζοντας ότι παραγωγικότητα δεν είναι τίποτα άλλο παρά η αποδοτικότητα με την οποία χρησιμοποιούνται οι πόροι για να παρέχουν αποτελεσματικά τις δημόσιες υπηρεσίες. Αυτός ο ορισμός θα μπορούσε χωρίς απώλειες να εφαρμοστεί και στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Επομένως μετρώντας το αποτέλεσμα, καθώς παρέχονται οι υπηρεσίες στους πολίτες ενός Δήμου, σε σύγκριση με την χρήση των πόρων, θα μπορούσαμε να έχουμε μία σαφή εικόνα για την παραγωγικότητα των Δήμων. Η διαδικασία της μέτρησης της παραγωγικότητας των Δήμων, δεν είναι τίποτα άλλο από μία διαδικασία βελτιστοποίησης των υπηρεσιών των Δήμων. Η μέτρηση της παραγωγικότητας αναμφίβολα οδηγεί σε βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και σε περαιτέρω ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών.

Μία αύξηση της παραγωγικότητας θα μπορούσε να εμφανιστεί με τους εξής δύο τρόπους: πρώτον με την μείωση του μοναδιαίου κόστους, και δεύτερον με τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών(πχ μικρότερος χρόνος αναμονής, μείωση των λαθών σε στοιχεία των πολιτών κλπ.). Η μέτρηση της παραγωγικότητας των Δήμων αποτελεί ένα σημαντικό, απαραίτητο και αναπόσπαστο μέρος της «ορθής» λειτουργίας των Δήμων, και εφαρμόζεται προκειμένου να βελτιώνονται οι παρεχόμενες προς τους πολίτες υπηρεσίες.

1.6 Ανακεφαλαίωση

Οι Δήμοι αποτελούν το πρωτοβάθμιο μέρος της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η ύπαρξη τους και λειτουργία τους ξεκινάει, άτυπα, πριν την δημιουργία του επίσημου ελληνικού κράτους. Η δομή καθώς και οι αρμοδιότητες των Δήμων, έχουν αλλάξει αρκετές φορές μέσα στα χρόνια, και έχουν προσαρμοστεί με τρόπο ώστε να εξυπηρετούνται καλύτερα οι ανάγκες των πολιτών.

Σήμερα οι 332 Δήμοι που βρίσκονται στην Ελληνική επικράτεια προσπαθούν να λειτουργήσουν μέσα στο νέο περιβάλλον της ψηφιοποίησης των υπηρεσιών και να γίνουν περισσότερο παραγωγικοί άρα και ανταγωνιστικοί σε σχέση με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις που μπορούν να παρέχουν ένα μέρος των υπηρεσιών των Δήμων.

Οι Δήμοι είναι η πιο άμεση έκφραση των δικαιωμάτων των πολιτών, και οι πιο άμεσοι εκφραστές των πολιτικών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η καλή λειτουργία των Δήμων θεωρείται όχι απλά απαραίτητη αλλά ιδιαίτερα υψηλής σημασίας. Αν και η οργάνωση των Δήμων είναι πολύπλοκη – πολυπλοκότερη από αυτή που συναντά κανείς σε μία ιδιωτική εταιρία παροχής υπηρεσιών, η αξιολόγηση τους όπως μιας ιδιωτικής οικονομικής εταιρείας θα μπορούσε να μας παράσχει χρήσιμα συμπεράσματα τόσο για την παρούσα κατάσταση τους όσο και για την κατάσταση στην οποία θα μπορούσαν να μεταβούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

2.1 Εισαγωγή

Οι δραστηριότητες και λειτουργίες της τοπικής αυτοδιοίκησης μέχρι σήμερα χρηματοδοτούνται κατά σημαντικό μέρος τους από πόρους της κεντρικής κυβέρνησης του κράτους. Η διαδικασία αυτή της χρηματοδότησης έχει δεχτεί και εξακολουθεί να δέχεται σφοδρές κριτικές, τόσο από τις πολιτικές δυνάμεις της χώρας, όσο και από επιστήμονες και από απλούς πολίτες καθώς διέπεται από μη σταθερότητα.

Το αβέβαιο ύψος των ποσών που παραχωρούνται στους ΟΤΑ, οδηγεί σε σημαντικές αστοχίες, αφού οι ΟΤΑ δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν εκ των προτέρων τα βασικά τους έσοδα, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να προγραμματίσουν αποδοτικά και τις δαπάνες τους. Αρκετές προσπάθειες έχουν γίνει, με θέσπιση νόμων, όπως θα δούμε πιο αναλυτικά παρακάτω, προκειμένου να διευθετηθεί το θέμα της ανεύρεσης πόρων των μονάδων τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μία εν συντομία αναφορά στα οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Πιο συγκεκριμένα περιγράφονται τα τμήματα και οι αρμοδιότητες αυτών που ασχολούνται με τα οικονομικά, αλλά και οι ίδιοι οι πόροι. Ξεκινώντας από την περιγραφή της πηγής τους και της προέλευσης τους και καταλήγοντας στην διαχείριση τους και στις ανάγκες που εξυπηρετούν και καλύπτουν.

2.2 Οι εγχώριοι πόροι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Σημαντική προσπάθεια για την επίλυση του παραπάνω θέματος αποτέλεσε ο νόμος 1828/29 περί κεντρικών αυτοτελών πόρων, ο οποίος και προέβλεπε την χρηματοδότηση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης από συγκεκριμένα, καθορισμένα από τον νόμο, φορολογικά έσοδα του κεντρικού κράτους. Δυστυχώς φαίνεται ότι τα συγκεκριμένα φορολογικά έσοδα δεν αποδίδονται στο σύνολο τους, όπως ο νόμος ορίζει, προς τους ΟΤΑ συντηρώντας ως έναν βαθμό την αβεβαιότητα που υπήρχε πριν από την θέσπιση του νόμου..

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Άρθρο 25, παρ.3 του νόμου 1828/29, το ένα τρίτο των εσόδων των ΟΤΑ προέρχονται από το 20% του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων. Αυτό το ποσό θεωρείται ότι ανήκει στους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους και

τροφοδοτεί τις επενδυτικές δραστηριότητες των δήμων, και συγκεκριμένα για την εκτέλεση έργων και την εκπόνηση μελετών. Επομένως αυτά τα ποσά εκ του νόμου έχουν συγκεκριμένη πηγή και συγκεκριμένο προορισμό.

Το 2004, ψηφίστηκε ο νόμος 3274 / ΦΕΚ 195 Α΄/19.10.2004, με τον οποίο οριοθετήθηκε το πρόγραμμα «Θησέας» για την χρηματοδότηση των επενδύσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης ως συνέχεια του προηγούμενου νόμου. Σύμφωνα με τον νόμο αυτό οι επενδύσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης έπρεπε να χρηματοδοτούνται κατά 65% από την τους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους και κατά το υπόλοιπο 35% από τους πόρους άλλων υπουργείων εκτός του υπουργείου τοπικής αυτοδιοίκησης.

Μία άλλη πηγή των πόρων – εσόδων των μονάδων τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελούν τα ίδια έσοδα τους. Ως ίδια έσοδα για τις μονάδες τοπικής αυτοδιοίκησης νοούνται τα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα, έσοδα από φόρους και εισφορές καθώς και άλλα έσοδα που δεν εντάσσονται σε παραπάνω κατηγορίες όπως είναι για παράδειγμα έσοδα από πρόστιμα, έσοδα από παράβολα, έσοδα από μίσθωση αστικών ακινήτων, έσοδα από εκποίηση αστικών ακινήτων, έσοδα από δημοτικές επιχειρήσεις, κ.α.

Τέλος οι δήμοι μπορεί να καταφύγουν σε κάποια μορφή δανεισμού προκειμένου να εξασφαλίσουν σημαντικά έσοδα. Στην Ελλάδα, σε αντίθεση με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, τα έσοδα των δήμων από δανεισμό αποτελούν μόλις το 2% των συνολικών εσόδων τους (Τάτσος, 2003). Σύμφωνα με το άρθρο 176 του νόμου 3463/06, οι δήμοι έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν δάνεια, από κοινού με το κράτος, από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας ή του Εξωτερικού με σκοπό να εξυπηρετήσουν σκοπούς που εντάσσονται στις αρμοδιότητες τους, όπως είναι για παράδειγμα η εκτέλεση έργων, η αγορά ή απαλλοτρίωση ακινήτων, η αγορά μετοχών, η εκπόνηση μελετών και η χρηματοδότηση του κεφαλαίου κίνησης μιας δημοτικής επιχείρησης. Το ίδιο δικαίωμα παραχωρήθηκε και στα δημοτικά ιδρύματα αλλά και στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (άρθρα 236 και 240, αντίστοιχα, παρ.2 του νόμου 3463/2006). Ο βασικότερος φορέας σύναψης δανείων των δήμων στην Ελλάδα αποτελεί το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, που λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Οικονομικών.

Το 2010 με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», και σύμφωνα με τον νόμο 3562/10 οι πόροι των δήμων πρέπει να έχουν την ακόλουθη κατανομή:

α) το 20% των συνολικών πόρων πρέπει να προέρχεται από τον Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (ΦΕΦΠ / ΦΕΝΠ).

β) το 12% των συνολικών πόρων πρέπει να προέρχεται από τα ετήσια κρατικά έσοδα από την εισπραξη του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ).

γ) το 50% των συνολικών πόρων πρέπει να προέρχεται από τα ετήσια κρατικά έσοδα από την εισπραξη του Φόρου Ακίνητης Περιουσίας (ΦΑΠ).

Όπως φαίνεται και από τα παραπάνω το μεγαλύτερο μέρος των πόρων των δήμων προέρχεται από τα ετήσια κρατικά έσοδα, μέσω της εισπραξης του ΦΠΑ.. Αυτός και ένας επιπρόσθετος ο λόγος που πολλοί επικρίνουν τις κυβερνητικές διαδικασίες, καθώς από αυτές εξαρτάται κατά πολύ η ορθή λειτουργία των Δήμων.

2.3 Οι ευρωπαϊκοί πόροι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από την πρώτη κιόλας περίοδο σήμανε την ενίσχυση των περιφερειών με σημαντικούς πόρους. Ας μην ξεχνάμε ότι ένας από τους σημαντικότερους πυλώνες για την Ευρώπη υπήρξε και εξακολουθεί να υπάρχει η σύγκλιση των περιφερειών της, στο πλαίσιο της οποίας εφάρμοσε συγκεκριμένες και στοχευμένες πολιτικές προκειμένου να το πετύχει.

Η ενίσχυση των περιφερειών εντός της Ελλάδας προσπάθησε να γίνει με μια σειρά από κοινοτικά προγράμματα. Η πρώτη σημαντική δράση ήταν τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ), στο πλαίσιο του Α΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, που ξεκίνησαν το 1986, και ολοκληρώθηκαν το 1993 έπειτα από την ολοκλήρωση επτά κύκλων. Οι πόροι αυτοί κατευθύνθηκαν προς όλη την χώρα προκειμένου να χρηματοδοτήσουν μικρά έργα υποδομής, ενίσχυσε τις μικρές γεωργικές επιχειρήσεις, αναβάθμισε το δίκτυο μεταφορών, ενίσχυσε μικρές τουριστικές επιχειρήσεις, καθώς και άλλες αναπτυξιακές δράσεις. Την εποπτεία της διαχείρισης των πόρων αυτών είχαν οι περιφερειακές και εθνικές αρχές της χώρας μαζί με την τότε Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Με την ολοκλήρωση των ΜΟΠ και γενικότερα του Α΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης ακολούθησαν το Β΄ και το Γ΄ Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, για τις περιόδους 1994 – 1999 και 2000 – 2006 αντίστοιχα. Και τα δύο αυτά προγράμματα εμπεριείχαν πόρους που κατευθύνθηκαν σε προγράμματα που υλοποίησαν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ακολούθησαν τα προγράμματα του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) για τις περιόδους 2007 – 2013, 2014 – 2020. Οι δράσεις αυτές περιλάμβαναν πληθώρα προγραμμάτων χρηματοδοτήσεων δράσεων και λειτουργιών των Δήμων και των ΟΤΑ γενικότερα.

2.4 Ανακεφαλαίωση

Τις τελευταίες δεκαετίες σε πολλά προηγμένα κράτη παρατηρείται μεταφορά αρμοδιοτήτων και εξουσιών από το κεντρικό κράτος προς τις περιφερειακές δυνάμεις και την τοπική αυτοδιοίκηση. Αυτό γίνεται στο πλαίσιο της αντίληψης ότι η τοπική αυτοδιοίκηση είναι σε προνομιακότερη θέση αναφορικά με την πληροφόρηση για τα προβλήματα και τις ανάγκες των πολιτών, επιπλέον το μέγεθος του πληθυσμού που διαχειρίζονται οι δήμοι και η τοπική αυτοδιοίκηση γενικότερα είναι ένα συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι της κεντρικής εξουσίας.

Η μεταφορά αρμοδιοτήτων σαφώς είναι άρρηκτα συνδεδεμένη και με την μεταφορά πόρων από την κεντρική κυβέρνηση προς την τοπική αυτοδιοίκηση. Στην Ελλάδα δυστυχώς η κατάσταση δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί λειτουργική καθώς η ανεύρεση πόρων από την τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί ένα σημαντικό αγκάθι. Αν και έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες – και μέσω της νομοθεσίας – να εξασφαλιστεί μία σταθερή ροή κατεύθυνσης των πόρων από την κεντρική κυβέρνηση προς τους δήμους, ο δρόμος φαίνεται να είναι ακόμη μακρύς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΣΩ ΔΕΙΚΤΩΝ

3.1 Εισαγωγή

Πολλές σύγχρονες έρευνες και μελέτες βασίζονται στην χρήση αριθμοδεικτών. Η χρήση των αριθμοδεικτών φαίνεται να λειτουργεί συμπληρωματικά, με τις παλιές παραδοσιακές μεθόδους ανάλυσης μιας εταιρίας, έτσι ώστε να οδηγεί σε πιο σαφή και περισσότερο ασφαλή αποτελέσματα.

Οι αριθμοδείκτες αποδίδονται με μεγάλη σαφήνεια στο Κεφάλαιο «Αριθμοδείκτες» του Ελληνικού Λογιστικού Σχεδίου. Σύμφωνα λοιπόν με το κεφάλαιο αυτό οι αριθμοδείκτες είναι σχέσεις μεταξύ μεγεθών, λογιστικής ή στατιστικής προέλευσης, που καταρτίζονται με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής θέσης ή της αποδοτικότητας των διάφορων τμημάτων ή ολόκληρων τομέων της οικονομικής μονάδας και σε τελική ανάλυση, της πραγματικής κατάστασης ολόκληρης της οικονομικής μονάδας ή και γενικότερα του κλάδου στον οποίο ανήκει η μονάδα αυτή.

Στο κεφάλαιο 3, παρουσιάζονται οι πιο συνήθεις χρηματοοικονομικοί δείκτες με τους οποίους γίνεται η χρηματοοικονομική ανάλυση των επιχειρήσεων. Στην παρούσα εργασία χρησιμοποιήθηκαν μόνο κάποιοι από αυτούς, καθώς οι Δήμοι αποτελούν μία τελείως ειδική περίπτωση οργανισμών.

3.2 Η Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Οι αριθμοδείκτες είναι σχετικοποιημένα και ποσοτικοποιημένα (εκφράσεις ποσοστών) μεγέθη μιας επιχείρησης. Τα απόλυτα μεγέθη δεν είναι σε θέση, σε πολλές περιπτώσεις, να μας τροφοδοτήσουν με σημαντικές πληροφορίες, ή μας δίνουν πληροφορίες οι οποίες δεν είναι συγκρίσιμες αλλά ούτε και δηλώνουν την διαχρονική πορεία μιας εταιρίας. Αντίθετα οι δείκτες ως σχετικά μεγέθη τροφοδοτούν τους ενδιαφερόμενους με μια σειρά πληροφοριών μεταξύ των οποίων είναι η πορεία της χρηματοοικονομικής θέσης της εταιρίας, η δραστηριότητα, η ρευστότητά, η κερδοφορία και τελικά η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της. Έτσι οι αριθμοδείκτες αποτελούν αναμφισβήτητα τόσο χρήσιμα όσο και απαραίτητα εργαλεία που διευκολύνουν σημαντικά την διαδικασία λήψης αποφάσεων της διοίκησης της εταιρίας.

Οι αριθμοδείκτες είναι κλάσματα που υπολογίζονται με την βοήθεια 2 ή 3 οικονομικών μεγεθών από τις οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας. Αυτό έχει σαν συνέπεια οι αριθμοδείκτες να είναι εύκολο στον υπολογισμό τους, και επιπλέον να μην έχουν μονάδες μέτρησης γεγονός που τους καθιστά συγκρίσιμους με τους δείκτες άλλων χρονικών περιόδων ή άλλων εταιρειών.

Οι δείκτες θα μπορούσαμε να πούμε ότι περιλαμβάνουν ένα μεγάλο μέρος από πληροφοριών της επιχείρησης. Οι αριθμοδείκτες είναι σε θέση να δώσουν έτσι μία γρήγορη και αξιόπιστη εικόνα της εταιρίας, μόλις μέσα από μερικούς αριθμούς.

Σύμφωνα πάντα με τις οδηγίες του Ελληνικού Λογιστικού Σχεδίου, για την κατάρτιση των αριθμοδεικτών τα λογιστικά μεγέθη λαμβάνονται από τις γνωστές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, δηλαδή από τον Ισολογισμό, την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, τους λογαριασμούς της Χρηματοοικονομικής Λογιστικής, τους λογαριασμούς της Αναλυτικής Λογιστικής, αλλά και από εξωλογιστικές καταστάσεις της επιχείρησης.

Οι αριθμοδείκτες εμφανίζουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, τα σημαντικότερα από αυτά είναι:

- Οι μετρήσεις και οι υπολογισμοί γίνονται με τρόπο ώστε να αποφεύγονται τα λάθη.
- Σε πολλές περιπτώσεις χρησιμοποιούνται μέσοι όροι μεγεθών με σκοπό να υπάρχει μία σαφέστερη αποτύπωση της χρηματοοικονομικής θέσης της επιχείρησης.
- Οι αριθμοδείκτες που σχετίζονται με κόστη υπολογίζονται με βάση ποσοτικά δεδομένα.
- Οι αριθμοδείκτες εκτείνονται σε όλους τους τομείς δραστηριότητας της επιχείρησης.
- Οι δείκτες είναι απλοί ή και σύνθετοι.

Έτσι θα λέγαμε ότι οι αριθμοδείκτες είναι η αποτύπωση της σχέσης μεταξύ δύο ή τριών στοιχείων του ισολογισμού ή των αποτελεσμάτων χρήσεως. Από τα στοιχεία αυτά δημιουργείται ένα κλάσμα, οι τιμές του οποίου αποκωδικοποιούν με απλοϊκότερο τρόπο την θέση κάθε επιχείρησης. Ωστόσο η αξία των μεμονωμένων δεικτών δεν φαίνεται να είναι μεγάλη. Για να είναι σημαντικοί οι δείκτες θα πρέπει να υπάρχει ένα σημείο αναφοράς και συγκεκριμένος άξονας σύγκρισης.

Με άλλα λόγια η χρησιμότητα των δεικτών αυξάνεται όταν αυτοί προσεγγίζονται μέσα από ένα στατικό ή δυναμικό πρίσμα όπως είναι για παράδειγμα κάποια πρότυπα ή συγκριτικά με μεγέθη άλλων χρήσεων ή λογιστικά μεγέθη άλλων επιχειρήσεων ή ο μέσος όρος του ίδιου κλάδου.

Οι αριθμοδείκτες ομαδοποιούνται σε διάφορες κατηγορίες. Οι αριθμοδείκτες που ανήκουν στην ίδια κατηγορία εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό.

Αδιαμφισβήτητα, οι αριθμοδείκτες αποτελούν χρήσιμο εργαλείο για τους εξωτερικούς αναλυτές αλλά και για την διοίκηση. Τα δεδομένα που προκύπτουν δίνουν στοιχεία για την κατάσταση της επιχείρησης, όπως προβλήματα που μπορεί να έχουν προκύψει και πρέπει να αντιμετωπιστούν αλλά και πληροφορίες για την αξιολόγησή της.

Η αποτελεσματικότητα της ανάλυσης της οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης με τη χρησιμοποίηση δεικτών ενισχύεται λοιπόν ακόμη περισσότερο όταν :

1. Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των δεικτών είναι αξιόπιστα και έχουν ελεγχθεί με πολλαπλούς τρόπους.
2. Τα στοιχεία αποφεύγουν να είναι εκείνα του τέλους κάθε υπολογιστικής χρήσης, αλλά να είναι όπου αυτό είναι εφικτό μέσοι όροι των μεγεθών. Έτσι εξασφαλίζεται κατά κάποιο τρόπο μεγαλύτερη αντιπροσωπευτικότητα και καλύτερη απεικόνιση της θέσης της εταιρίας.
3. Εξετάζεται η διαχρονική πορεία ενός δείκτη και όχι η στατική του εικόνα.
4. Μελετάται ο δείκτης συγκριτικά πάντα με ένα σημείο αναφοράς, είτε είναι η τιμή του δείκτη μιας ανταγωνίστριας εταιρίας είτε είναι η τιμή του μέσου δείκτη του κλάδου.

Οι άμεσα ενδιαφερόμενοι από την ανάλυση και ερμηνεία των αριθμοδεικτών σε μία επιχείρηση μπορεί να είναι οι μέτοχοι που μπορεί να έχουν επενδυτικό ή εποπτικό ενδιαφέρον για τα αποτελέσματα της χρηματοοικονομικής ανάλυσης, μπορεί να είναι οι πελάτες ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για τη βιωσιμότητα της επιχειρήσεως, οι πιστωτές ενδιαφέρονται για την αποδοτικότητα καθώς και για την δυνατότητα επιβίωσης της επιχειρήσεως, προκειμένου να καθοριστεί το ύψος της πίστωσης, το επιτόκιο δανεισμού και οι εξασφαλίσεις που θα ζητηθούν από την επιχείρηση. Επίσης ενδιαφερόμενοι θα μπορούσαν να είναι οι εργαζόμενοι ενδιαφέρονται και αυτοί για την βιωσιμότητα της επιχειρήσεως αλλά και για τις προοπτικές εξελίξεις που έχουν στην επιχείρηση. Τέλος μέσα στους ενδιαφερόμενους είναι και οι δημόσιες υπηρεσίες που χρησιμοποιούν την ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων για διάφορους λόγους όπως να διαπιστώσουν την παρουσία υγιούς ανταγωνισμού σε έναν κλάδο ή για τον καθορισμό τιμής πώλησης ορισμένων προϊόντων π.χ. φάρμακα και τέλος την έγκριση εισαγωγής μιας εταιρείας στο Χρηματιστήριο Αθηνών από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Τέλος σημαντικό ενδιαφέρον έχουν και οι διοικήσεις των τραπεζών που ενδιαφέρονται για την βιωσιμότητα της επιχείρησης ώστε να της χορηγήσουν ενδεχομένως κάποιο δάνειο.

3.2.1 Η Χρησιμότητα των Αριθμοδεικτών

Τα απόλυτα μεγέθη, όπως αναφέρθηκε πολλαπλά σε προηγούμενα σημεία, έχουν περιορισμένη χρησιμότητα, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν γενικώς παραδεκτά πρότυπα για τις σχέσεις των επιχειρηματικών μεγεθών. Επίσης οι μεμονωμένοι αριθμοδείκτες φαίνεται να μην είναι και αυτοί ιδιαίτερα χρήσιμοι.

Η χρησιμότητα των αριθμοδεικτών και η αξία τους αυξάνει μέσα από την διαδικασία της συγκριτικής ανάλυσης. Είναι γεγονός ότι οι αριθμοδείκτες σαν απόλυτη απεικόνιση της σχέσης μεγεθών, δεν δύναται να δώσουν πολλές πληροφορίες, αλλά και απαντήσεις σχετικά με προβλήματα και τις αιτίες τους. Η όλη διαδικασία της χρηματοοικονομικής ανάλυσης με την χρήση δεικτών απαιτεί κριτική σκέψη, μεγάλη εμπειρία και δυνατότητα διεξαγωγής αξιόπιστων συμπερασμάτων μέσα από την συγκριτική ανάλυση. Οι δείκτες με άλλα λόγια είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο της χρηματοοικονομικής ανάλυσης, με συγκεκριμένες αδυναμίες, οι οποίες όμως μπορεί να τις υπερκεράσει ο κατάλληλος αναλυτής ο οποίος και θα γνωρίζει τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να είναι αποδοτικοί .

Οι αριθμοδείκτες κρίνονται από πολλούς αναλυτές ιδανικοί στο να εντοπίζουν και να επισημαίνουν προβλήματα και αδυναμίες μιας οικονομικής μονάδας . Έχουν την ικανότητα να δίνουν συγκριτική εικόνα για:

- τις επιδόσεις των διαφόρων επιχειρήσεων, συγκεκριμένα για την διαφορά των επιδόσεων ανάμεσα στις επιχειρήσεις.

- την αποδοτικότητα της ίδιας επιχείρησης και πως αυτή η αποδοτικότητα εξελίσσεται διαχρονικά. Η διαχρονική παρακολούθηση της αποδοτικότητας μιας επιχείρησης, δίνει στους χρηματοοικονομικούς αναλυτές όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται ώστε οι τελευταίοι να μπορούν να εξαγάγουν ασφαλή συμπεράσματα για την οικονομική εξέλιξη της εταιρίας στο άμεσο μέλλον.

- την σχετική επίδοση μίας επιχείρησης μέσα στον επιχειρηματικό κλάδο. Ως γνωστό δεν αρκεί να γνωρίζει κάποιος αν η πορεία μιας επιχείρησης είναι ανοδική ή όχι, αλλά σημαντικότερο είναι να γνωρίζει την πορεία της επιχείρησης τόσο μέσα στον κλάδο όσο και σε σχέση με τον κλάδο. Έτσι για παράδειγμα σε κάποιες περιπτώσεις η στατική κατάσταση μιας οικονομικής μονάδας μπορεί να κριθεί θετική εν μέσω οικονομικής κρίσης όλης της χώρας, αλλά πως θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αυτή η κατάσταση σε μία επιχείρηση που ανήκει στον κλάδο των τουριστικών επιχειρήσεων, όταν ο κλάδος σημειώνει σημαντική άνοδο; Η σχετική θέση λοιπόν της εταιρίας μέσα στον κλάδο είναι σημαντική.

Συμπερασματικά, οι αριθμοδείκτες έχουν τους ακόλουθους στόχους:

- Την εξασφάλιση των μέσων διαγνώσεως και εκτιμήσεως των όρων ή συνθηκών κάτω από τις οποίες λειτουργούν οι οικονομικές μονάδες.
- Την κατάρτιση των δεικτών με τρόπο ενιαίο ώστε να είναι δυνατή η σύγκρισή τους με τους αντίστοιχους δείκτες ομοειδών οικονομικών μονάδων.
- Την καλύτερη αξιοποίηση του λογιστικού και στατιστικού υλικού των οικονομικών μονάδων για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους, αλλά και εκείνων που ασχολούνται με την έρευνα των διαφόρων τομέων της επιχειρηματικής δραστηριότητας, π.χ. των Οργανισμών ή Υπηρεσιών που ασχολούνται με οικονομικές και κοινωφελείς μελέτες σε υψηλότερο επίπεδο.

Η χρήση των αριθμοδεικτών είναι ευρεία για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας μιας επιχείρησης. Πολλοί διεθνείς οίκοι αξιολόγησης μελετούν διεξοδικά τους αριθμοδείκτες των επιχειρήσεων στα υποδείγματα που χρησιμοποιούν για την κατάταξη των επιχειρήσεων σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας.

Το βασικότερο πλεονέκτημα των αριθμοδεικτών, πέρα από την ευκολία υπολογισμού τους, είναι ότι επιτρέπουν συγκρίσεις ανεξάρτητα από το μέγεθος των επιμέρους επιχειρήσεων.

Το γεγονός αυτό τους καθιστά εξαιρετικά χρήσιμους για μια σειρά εφαρμογών, όπως είναι η εκτίμηση της βιωσιμότητας μιας μονάδας, η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας ενός επενδυτικού σχεδίου, η πρόβλεψη χρεοκοπίας και η αποτίμηση μιας επιχείρησης.

Αντίθετα το μεγαλύτερο μειονέκτημα της ανάλυσης με αριθμοδείκτες, όπως προαναφέρθηκε, είναι η δυσκολία στην ερμηνεία των αριθμοδεικτών. Επίσης, ένα ακόμη μειονέκτημα είναι ότι κατά τον υπολογισμό των δεικτών είναι δυνατό να προκύψουν ορισμένα προβλήματα τα οποία, αν δεν αντιμετωπιστούν κατάλληλα, οδηγούν στον προσδιορισμό παραπλανητικών τιμών. Έτσι για παράδειγμα κάποια μεγέθη μπορεί να είναι αρνητικά, μπορεί να εμφανιστούν ακραίες τιμές ή ασυνήθιστες τιμές λόγω ιδιαίτερων συνθηκών, ή και μηδενικά μεγέθη που όμως βρίσκονται στον παρονομαστή των δεικτών. Στις περιπτώσεις αυτές, το πρόβλημα αντιμετωπίζεται με χρήση εναλλακτικών δεικτών ή με απαλοιφή των ακραίων τιμών των παραμέτρων ή με απαλοιφή των δεικτών που παρουσιάζουν ακραίες τιμές.

Τα τελευταία χρόνια, εμφανίζεται επίσης η περαιτέρω ανάλυση των αριθμοδεικτών. Έτσι η χρηματοοικονομική ανάλυση δεν μένει σε μία απλή συγκριτική ερμηνεία των

αριθμοδεικτών αλλά χρησιμοποιώντας μία σειρά στατιστικών μεθόδων προσπαθεί να αντλήσει επιπλέον πληροφορία. Σε πολλές έρευνες, μπορεί κανείς να δει ανάλυση μιας ή περισσοτέρων εταιρειών με την χρήση υποδειγμάτων καθώς και χρονοσειρών. Ωστόσο αυτού του τύπου οι αναλύσεις παρουσιάζουν έναν βαθμό πολυπλοκότητας μεγαλύτερο, και είναι ένα πεδίο που δεν βρίσκεται μέσα στους στόχους της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες, ομαδοποιούνται σε διάφορες κατηγορίες, σύμφωνα με την βιβλιογραφία και τα πανεπιστημιακά εγχειρίδια. Η ομαδοποίηση που γίνεται σε αυτούς δεν είναι ίδια σε όλη την βιβλιογραφία, αλλά ποικίλει ανάλογα με τους στόχους και τις επιδιώξεις του εκάστοτε ερευνητή.

3.3 Οι βασικοί αριθμοδείκτες

Σύμφωνα με τον J. K. Courtis (1978), οι αριθμοδείκτες ταξινομούνται σε τρεις βασικές κατηγορίες, ανάλογα με τα ερωτήματα που τίθενται:

- Αποδοτικότητα.
- Φερεγγυότητα.
- Διοικητική Επίδοση.

Στην εργασία μας παρουσιάζουμε μία σειρά από χρηματοοικονομικούς δείκτες με τρόπο περισσότερο αναλυτικό σκοπεύοντας στην λίγο βαθύτερη κατανόηση τους. Κάθε ένας από τους αριθμοδείκτες μας τροφοδοτεί με μία σειρά πληροφοριών με τρόπο ώστε να μην μπορεί να χαρακτηριστεί απόλυτα ότι ανήκει σε μία και μοναδική κατηγορία. Έτσι για παράδειγμα ένας χρηματοοικονομικός δείκτης μπορεί να μας παρέχει πολλές πληροφορίες, όπως για παράδειγμα για την ρευστότητα της εταιρίας ή την αποδοτικότητα, επειδή όμως κατά κύριο λόγο οι πληροφορίες που προσφέρει είναι για την ρευστότητα της επιχείρησης είθισται να κατατάσσεται στην κατηγορία των δεικτών ρευστότητας.

Οι πλέον κοινές κατηγορίες αριθμοδεικτών, τις οποίες και ακολουθήσαμε, σύμφωνα με την βιβλιογραφία είναι οι ακόλουθες:

1. Δείκτες Ρευστότητας
2. Δείκτες Δραστηριότητας
3. Δείκτες Αποδοτικότητας
4. Δείκτες Κεφαλαιακής Διάρθρωσης
5. Δείκτες Χρηματιστηρίου

Σε κάθε κατηγορία μπορεί να συναντήσει κανείς μία μεγάλη σειρά από διαφορετικούς αριθμοδείκτες. Στην παρούσα διπλωματική εργασία επιλέχθηκαν μία σειρά από τους πλέον αντιπροσωπευτικούς δείκτες. Αυτοί οι δείκτες παρουσιάστηκαν και έγινε μία σύντομη περιγραφή της την χρησιμότητα τους.

Ρευστότητα

Ως ρευστότητα ορίζεται η δυνατότητα της επιχείρησης να είναι σε θέση να καλύψει τις υποχρεώσεις της. Η ικανότητα αυτή της επιχείρησης είναι συνάρτηση της αποδοτικότητας της και σαφώς της κερδοφορίας της. Η ρευστότητα είναι μία ικανότητα η οποία έχει ενδιαφέρον να μελετηθεί για μία επιχείρηση τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και σε μακροπρόθεσμο επίπεδο.

Οι πιο γνωστοί δείκτες της ρευστότητας είναι ο δείκτης γενικής ρευστότητας, ο δείκτης ειδικής ρευστότητας, ο δείκτης ταμειακής ρευστότητας καθώς κι η ταχύτητα με την οποία κυκλοφορούν οι απαιτήσεις μιας επιχείρησης και τα αποθέματα της.

Οι δείκτες αυτοί ορίζονται ως εξής:

1. Δείκτης Γενικής Ρευστότητας, ορίζεται ως το πηλίκο του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού ως προς τις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις της επιχείρησης.

Με βάση αυτόν τον δείκτη, παρατηρήθηκε πως τα βραχυπρόθεσμα στοιχεία του ενεργητικού είναι σε θέση να καλύψουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης. Είναι κατά κάποιο τρόπο μία ένδειξη για το κατά πόσο η επιχείρηση είναι σε θέση να αξιοποιήσει τα στοιχεία του ενεργητικού της που διαθέτουν μεγάλη ρευστότητα προκειμένου να ικανοποιήσει τις υποχρεώσεις της σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Οι τιμές που μπορεί να πάρει ένας αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας, γενικότερα παρουσιάζουν ένα εύρος από τιμές κοντά στο μηδέν μέχρι και τιμές μεγαλύτερες του 3.

Για τιμές μικρότερες του 1, η επιχείρηση φαίνεται να έχει υψηλές υποχρεώσεις σε σχέση με τις τρέχουσες πηγές ρευστότητας της, τέτοιες ώστε δεν είναι σε θέση να τις καλύψει. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως αφερέγγυα.

Για τιμές μεταξύ 1 και 2, η επιχείρηση φαίνεται να είναι σε μία καλή θέση, έχοντας την ικανότητα από τα βραχυπρόθεσμα στοιχεία του ενεργητικού της να αντλήσει ρευστότητα ώστε να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

Για τιμές μεταξύ 2 και 3, ο δείκτης είναι πολύ καλός και η επιχείρηση βρίσκεται σε πολύ καλά επίπεδα ρευστότητας.

Τέλος για τιμές μεγαλύτερες του 3, έχουμε μία εταιρία με πολύ μεγάλη ρευστότητα, γεγονός που μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν αναξιοποίητα κεφάλαια, τα οποία σίγουρα δεν αξιοποιούνται με τρόπο αποδοτικό.

2. Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας, ορίζεται ως το πηλίκο του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού, από όπου έχουν αφαιρεθεί τα αποθέματα, ως προς τις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις της επιχείρησης.

Αυτός ο δείκτης είναι μικρότερος από εκείνον της γενικής ρευστότητας και εκφράζει τη σχέση ανάμεσα στα πιο ρευστά στοιχεία του ενεργητικού και στις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της επιχείρησης.

Οι τιμές που μπορεί να πάρει ο δείκτης αυτός είναι: τιμές μικρότερες του 1, γεγονός που σημαίνει ότι η εταιρία έχει χαμηλή ρευστότητα, καθόλου ικανοποιητική, τιμές περίπου κοντά στο 1, όπου η επιχείρηση οριακά και ίσως ικανοποιητικά μπορεί να ανταπεξέλθει στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, και τιμές μεγαλύτερες του 1, όπου η επιχείρηση έχει πολύ καλή ρευστότητα.

3. Δείκτης Μετρητών, ορίζεται ως το πηλίκο των Διαθεσίμων του Ενεργητικού ως προς τις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις της επιχείρησης δια το σύνολο του Ενεργητικού της.

Ακόμη σαφέστερη από τους δύο προηγούμενους δείκτες είναι η ένδειξη του δείκτη της ταμειακής ρευστότητας για μία επιχείρηση. Τα ταμειακά διαθέσιμα μιας επιχείρησης και γενικότερα τα διαθέσιμα είναι το πιο ρευστό στοιχείο της επιχείρησης, οπότε είναι και ο καλύτερος εκ των δεικτών για να μας αποδείξει ότι μία οικονομική μονάδα είναι σε θέση άμεσα να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Μία τιμή του δείκτη κοντά στο 1, είναι μία σημαντική ένδειξη καλής ρευστότητας.

Δραστηριότητα

1. Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Είσπραξης Απαιτήσεων, ορίζεται ως το πηλίκο των Εσόδων από Πωλήσεις προς τον Μέσο Όρο των Απαιτήσεων της επιχείρησης.

Ο δείκτης αυτός αποκαλύπτει την ικανότητα μιας επιχείρησης να μπορεί να εισπράξει τις απαιτήσεις που έχει από πελάτες της, και κατά συνέπεια την ικανότητα της να δημιουργεί ρευστότητα. Τιμές του δείκτη μεταξύ 3 και 4, είναι ικανοποιητικές αποδεικνύοντας ότι η επιχείρηση είναι σε θέση να εισπράττει τις απαιτήσεις της σε εύλογο χρονικό διάστημα.

2. Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Αποθεμάτων, ορίζεται το πηλίκο του Κόστους Πωληθέντων δια το Μέσο Όρο των Αποθεμάτων της επιχείρησης.

Ο δείκτης αυτός αποκαλύπτει την ικανότητα μιας επιχείρησης να διαχειριστεί τα αποθέματα της. Πρόκειται για έναν δείκτη που αξιολογεί τόσο την διαθέσιμη ρευστότητα όσο και την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης. Η συσσώρευση αποθεμάτων από μία επιχείρηση δεν είναι μία τακτική που την βοηθάει να λειτουργήσει και να είναι κερδοφόρα και αποδοτική. Μια τιμή του δείκτη ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων αποκαλύπτει ότι η εν λόγω επιχείρηση δεν στοκάρει μεγάλες ποσότητες αποθεμάτων, επομένως είναι σε μία πιο ευέλικτη και δυναμική θέση σε σύγκριση με κάποια άλλη η οποία επιλέγει μεγάλες ποσότητες αποθεμάτων.

3. Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού, ορίζεται ως το πηλίκο των πωλήσεων της επιχείρησης ως προς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων της.

Ο δείκτης αυτός υποδηλώνει κατά πόσο η επιχείρηση είναι ικανή να χρησιμοποιήσει τα περιουσιακά της στοιχεία προκειμένου να δημιουργήσει έσοδα από τις πωλήσεις της.

4. Ταχύτητα Κυκλοφορίας Ιδίων Κεφαλαίων, ορίζεται ως το πηλίκο των πωλήσεων προς το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων.

Ο δείκτης αυτός υποδηλώνει κατά πόσο η επιχείρηση είναι ικανή να χρησιμοποιήσει τα Ίδια Κεφάλαια της προκειμένου να δημιουργήσει έσοδα από τις πωλήσεις της.

Αποδοτικότητα

Η Αποδοτικότητα μιας επιχείρησης εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να αξιοποιήσει τα κεφάλαια της προκειμένου να παράγει αξία. Με την γενικότερη έννοια του όρου αποδοτικότητα, είναι το οικονομικό αποτέλεσμα μιας δραστηριότητας ως ποσοστό των πόρων που δαπανήθηκαν προκειμένου να πραγματοποιηθεί αυτή η δραστηριότητα.

Οι πλέον συνηθισμένοι δείκτες αυτής της κατηγορίας είναι οι ακόλουθοι:

1. Δείκτης Αποδοτικότητας Συνολικών Κεφαλαίων, ορίζεται ως το πηλίκο με αριθμητή το άθροισμα των καθαρών κερδών και των χρηματοοικονομικών εξόδων, δια το σύνολο των απασχολούμενων κεφαλαίων της επιχείρησης. Ο δείκτης παίρνει τιμές από 0 μέχρι και 100%. Ως αμοιβή των συνολικών κεφαλαίων της επιχείρησης νοούνται τα καθαρά κέρδη και οι τόκοι. Επομένως ο δείκτης αυτός δείχνει κατά πόσο τα συνολικά κεφάλαια «χρησιμοποιήθηκαν» ώστε να παράγουν κέρδη.

Καταλαβαίνουμε ότι όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή αυτού του δείκτη τόσο μεγαλύτερη είναι και η ικανότητα της εταιρίας να αξιοποιεί τα κεφάλαια που της δόθηκαν συνολικά.

2. Δείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων, ορίζεται ως το πηλίκο των Καθαρών Κερδών της επιχείρησης ως προς τα Ίδια Κεφάλαια. Και αυτός ο δείκτης είναι ένα ποσοστό. Τα καθαρά κέρδη εκφράζονται ως ποσοστό των ιδίων κεφαλαίων. Όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης τόσο υψηλότερη είναι η απόδοση που τελικά είχαν τα Ίδια Κεφάλαια της επιχείρησης.

3. Δείκτης Μικτού Κέρδους, ορίζεται ως τα μικτά κέρδη εκφρασμένα ως ποσοστό των πωλήσεων της επιχείρησης. Όσο υψηλότερη είναι η τιμή του συγκεκριμένου δείκτη τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητα της επιχείρησης να εξασφαλίζει χαμηλά κόστη.

4. Δείκτης Κόστους Πωληθέντων, ορίζεται το κόστος πωληθέντων προϊόντων ή υπηρεσιών ως ποσοστό των πωλήσεων. Αυτός ο δείκτης αποκαλύπτει πόσο υψηλά είναι τα κόστη που αντιμετωπίζει η επιχείρηση. Σαφώς για κάθε επιχείρηση επιθυμούμε αυτός ο δείκτης να είναι όσο το δυνατόν πιο χαμηλός, προκειμένου να υπάρχουν υψηλά περιθώρια κέρδους.

5. Δείκτης Καθαρού Κέρδους, είναι τα καθαρά κέρδη μιας επιχείρησης εκφρασμένα ως ποσοστό επί των πωλήσεων της.

Αυτός ο αριθμοδείκτης είναι ιδιαίτερης σημασίας, καθώς με βάση αυτόν γίνονται προβλέψεις για τα κέρδη της επιχείρησης αλλά και του ποσοστού των καθαρών κερδών ως ποσοστό των πωλήσεων. Τα περιθώρια καθαρού κέρδους αλλά και τα επιθυμητά περιθώρια καθαρού κέρδους είναι διαφορετικά ανάλογα με τον κλάδο στον οποίο ανήκει μία επιχείρηση αλλά και το είδος της δραστηριότητας της. Αυτό σημαίνει ότι ένας υψηλός δείκτης καθαρού κέρδους σε μία επιχείρηση δεν κρίνεται πάντα θετικά, γιατί για παράδειγμα αν είναι πολύ υψηλότερος από τον αντίστοιχο δείκτη του κλάδου μπορεί αυτό να είναι μία σοβαρή ένδειξη

για μελλοντική μείωση της ζήτησης της εν λόγω επιχείρησης αλλά και κινδύνου για την βιωσιμότητα της.

6. Δείκτης Αποδοτικότητας Συνολικού Ενεργητικού, ορίζεται ως το πηλίκο του αποτελέσματος εκμετάλλευσης μιας χρήσης προς το σύνολο των στοιχείων του Ενεργητικού. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη αυτού τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητα της επιχείρησης χρησιμοποιώντας σωστά τα στοιχεία του ενεργητικού της να μπορεί να παράγει χρηματοοικονομικά αποτελέσματα. Σαφώς θέλουμε αυτός ο δείκτης να έχει όσο το δυνατόν υψηλότερη τιμή σε μία επιχείρηση.

7. Δείκτης Περιθωρίου Πωλήσεων, ορίζεται ως το αποτέλεσμα εκμετάλλευσης της χρήσης της επιχείρησης σαν ποσοστό των καθαρών πωλήσεων.

Ο συγκεκριμένος δείκτης μετρά την αποτελεσματικότητα των πωλήσεων και την ικανότητα τους να παράγουν χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα. Ωστόσο για να δώσει ασφαλή συμπεράσματα θα πρέπει να συνδυαστεί και με άλλους δείκτες.

Κεφαλαιακή Διάρθρωση

Οι δείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης δείχνουν την δομή των κεφαλαίων της επιχείρησης. Με άλλα λόγια κατά πόσο η επιχείρηση έχει χρηματοδοτηθεί με ξένα και κατά πόσο έχει χρηματοδοτηθεί με ίδια κεφάλαια. Είναι σαφές ότι αυτή η κατηγορία των δεικτών είναι ιδιαίτερα σημαντική. Η κεφαλαιακή διάρθρωση είναι ιδιαίτερα σημαντική τόσο για τους διοικητές μιας επιχείρησης όσο και για τους εξωτερικούς αναλυτές και για τους επενδυτές. Οι δείκτες της κατηγορίας αυτής είναι δυνατόν να δώσουν αντίθετα ή και διφορούμενα αποτελέσματα, γι αυτό πρέπει αν συνδυαστούν και με τους δείκτες των άλλων κατηγοριών προκειμένου να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα. Πολλές φορές μία οικονομική μονάδα με χαμηλό χρέος, και κατά συνέπεια βελτιωμένους δείκτες δεν εμφανίζει καλή χρηματοοικονομική θέση, ως συνέπεια η επιχείρηση αυτή δεν έχει πρόσβαση σε εξωτερικό δανεισμό.

1. Δείκτης Κεφαλαιακής Μόχλευσης, ορίζεται το πηλίκο των Ιδίων Κεφαλαίων προς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης.

Ο δείκτης αυτός αποκαλύπτει το ποσοστό με το οποίο τα Ίδια Κεφάλαια συμμετέχουν στα συνολικά κεφάλαια της επιχείρησης

2. Δείκτης Χρέους προς Ίδια Κεφάλαια, ορίζεται ως το μακροπρόθεσμο χρέος της επιχείρησης εκφρασμένο σαν ποσοστό του αθροίσματος των Ιδίων Κεφαλαίων και των Αποθεματικών.

Ο εν λόγω δείκτης είναι μία παραλλαγή του προηγούμενου δείκτη, και αποδίδει τα ξένα κεφάλαια ως ποσοστό των Ιδίων Κεφαλαίων και των Αποθεμάτων της επιχείρησης.

3. Δείκτης Κάλυψης Παγίων = I. Κ. / Πάγιο Ενεργητικό

Ο δείκτης κάλυψης παγίων δείχνει κατά πόσο τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης που έχουν προσφέρει μέτοχοι και ιδιοκτήτες, έχουν αξιοποιηθεί ώστε να αποκτηθεί πάγια περιουσία από την επιχείρηση.

4. Δείκτης Κυκλοφοριακού Ενεργητικού ως προς Σύνολο των Υποχρεώσεων της Επιχείρησης.

Όλοι οι δείκτες αυτής της κατηγορίας δεν μπορούμε να πούμε το εύρος των τιμών που πρέπει να κινηθούν ώστε να θεωρηθούν ικανοποιητικοί, αλλά όπως αναφέραμε και προηγουμένως θα πρέπει να συνδυαστούν και με άλλους δείκτες ώστε να δούμε τι μας αποκαλύπτουν.

Χρηματιστηριακοί Δείκτες

Οι χρηματιστηριακοί δείκτες⁴ είναι μία κατηγορία δεικτών, που χρησιμοποιείται σαφώς μόνο για τις εταιρείες που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Οι δείκτες αυτοί πιστεύεται ότι παρέχουν επιπλέον πληροφόρηση για μια εταιρία, τόσο για την κερδοφορία και την βιωσιμότητα της όσο και για την γενικότερη χρηματοοικονομική της θέση. Οι περισσότεροι από τους δείκτες αυτούς αποτυπώνουν την πληροφορία που περικλείει η τιμή της μετοχής της εταιρίας καθώς και η πορεία της τιμής αυτής για μία χρονική περίοδο. Οι δείκτες αυτής της κατηγορίας χαρακτηρίζονται πολύ σημαντικοί καθώς μπορούν να αποδώσουν σύντομα μία σαφή εικόνα για την χρηματοοικονομική θέση της εταιρίας, και σε συνδυασμό με τους άλλους δείκτες μία ακόμη ασφαλή πληροφόρηση.

---

4. Βασιλείου Δ. και Ηρειώτης Ν.. Χρηματοοικονομική Διοίκηση Θεωρία και Πρακτική. Εκδόσεις: Rosili. Αθήνα 2008

Οι πιο σημαντικοί δείκτες αυτής της κατηγορίας είναι:

1. Δείκτης τιμής της μετοχής προς τα κέρδη της επιχείρησης (P / E)

Ο δείκτης αυτός αποτυπώνει πως μία μονάδα από τα κέρδη μπορεί να αντιστοιχιστεί με ένα μέρος της τιμής της μετοχής. Σύμφωνα με άλλους αναλυτές, αυτός ο δείκτης P / E μιας εταιρίας, εκφράζει τα χρόνια που πρέπει να διέλθουν χωρίς να γίνει επανεπένδυση κεφαλαίων ώστε ένας επενδυτής να ανακτήσει το αρχικό κεφάλαιο που δαπάνησε προκειμένου να αγοράσει μία μετοχή της εταιρίας αυτής.

2. Δείκτης Μερισματικής Απόδοσης, ορίζεται ως το πηλίκο του Μερίσματος ανά μετοχή προς την Τρέχουσα τιμή μετοχής. Είναι ένας λόγος που εκφράζει την απόδοση που έχουν οι επενδυτές μέσα από τα διανεμημένα κέρδη, σε μορφή μερίσματος ως ποσοστό της τιμής της μετοχής.

3. Δείκτης Συνολικής Απόδοσης Περιόδου, ορίζεται ως το πηλίκο της συνολικής απόδοσης ενός επενδυτή προς την τιμή της μετοχής στην αρχή της περιόδου. Ο επενδυτής έχει δύο πηγές εσόδων- κερδών, μία πηγή είναι η μεταβολή / αύξηση της τιμής της μετοχής, και η δεύτερη πηγή είναι η απόδοση μερίσματος.

Επομένως ο δείκτης αυτός μπορεί να υπολογιστεί από την μαθηματική έκφραση, όπως δίνεται από την σχέση

$$\frac{(\text{Τρέχουσα Τιμή το τέλος της περιόδου} - \text{Τρέχουσα Τιμή στην αρχή της περιόδου} + \text{Μέρισμα περιόδου})}{\text{Τρέχουσα Τιμή στην αρχή της περιόδου}}$$
 Όπως διαπιστώνουμε όλοι οι παραπάνω δείκτες είναι μεγέθη εκφρασμένα ως ποσοστά επί της τρέχουσας τιμής της μετοχής.

3.4 Ανακεφαλαίωση

Η ανάλυση της οικονομικής θέσης και των προοπτικών μιας εταιρίας με την χρήση αριθμοδεικτών είναι μία διαδικασία που επιτρέπει την συγκρισιμότητα της εταιρίας με την κατάσταση που βρισκόταν η ίδια σε παρελθούσες χρονικές στιγμές, αλλά και με άλλες εταιρίες του κλάδου της ή των χαρακτηριστικών της (ίδιο μέγεθος, ίδιο αντικείμενο κλπ.). Οι πληροφορίες που προσφέρονται από την διαδικασία αυτή αξιολογούνται ως ιδιαίτερα σημαντικές μιας και δίνουν την δυνατότητα στους επιστήμονες, ερευνητές, επενδυτές να μπουν στην διαδικασία των προβλέψεων και της αξιολόγησης της μελλοντικής θέσης της εταιρίας που μελετάται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

4.1 Εισαγωγή

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που εμφανίστηκαν κατά την διεξαγωγή της έρευνας της παρούσας εργασίας ήταν το γεγονός ότι υπήρξε μεγάλη δυσκολία να βρούμε δημοσιευμένα τα οικονομικά στοιχεία των Δήμων. Δυστυχώς αποτελεί αδιάψευστη πραγματικότητα το γεγονός ότι πάρα πολλοί Δήμοι σε όλοι την Ελλάδα, δεν δημοσιοποιούν έγκαιρα τα οικονομικά τους στοιχεία. Η πλειοψηφία των Δήμων είτε έχει δημοσιοποιήσει στοιχεία με αρκετά χρόνια καθυστέρησης είτε δημοσιοποιεί στοιχεία που σχετίζονται αποκλειστικά με τον προϋπολογισμό τους. Αυτό το σημείο αποτελεί ένα σημαντικό αρνητικό σημείο για το οποίο πολλοί δήμοι έχουν δεχτεί αυστηρή κριτική, ενώ δεν είναι λίγες οι φορές που οι Δήμοι έχουν μπει στο στόχαστρο αρνητικής κριτικής και έχουν ενοχοποιηθεί για αδιαφανείς διαδικασίες.

Εξαιτίας αυτής της δυσκολίας αναγκαστήκαμε να μελετήσουμε μόνο τρεις δήμους, αυτούς της Θεσσαλονίκης, της Αχαΐας και της Καρδίτσας και μόλις για τρία οικονομικά έτη, για το 2018, το 2019 και το 2020, αν και στην αρχή η πρόθεση μας ήταν να μελετήσουμε πολύ περισσότερους δήμους και για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Στο παρόν κεφάλαιο έχει γίνει μελέτη κάθε δήμου ξεχωριστά, και στο τέλος συγκριτική ανάλυση των τριών δήμων μεταξύ τους. Οι τρεις Δήμοι παρά τα διαφορετικά τους χαρακτηριστικά και το διαφορετικό τους μέγεθος, παρουσιάζουν αρκετά μεταξύ τους όμοια στοιχεία. Τα εν λόγω κοινά χαρακτηριστικά εντοπίζονται και αναλύονται παρακάτω περισσότερο αναλυτικά.

4.2 Ανάλυση του Δήμου Θεσσαλονίκης

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης, μετά τον Δήμο Αθηναίων, είναι ο δεύτερος πληθυσμιακά δήμος της Ελλάδας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, ο πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε 325.182 κατοίκους (Πίνακας 4.1). Ο Δήμος αποτελείται από έξι κοινότητες και περιλαμβάνει το ιστορικό της κέντρο της πόλης της Θεσσαλονίκης και τις γύρω περιοχές.

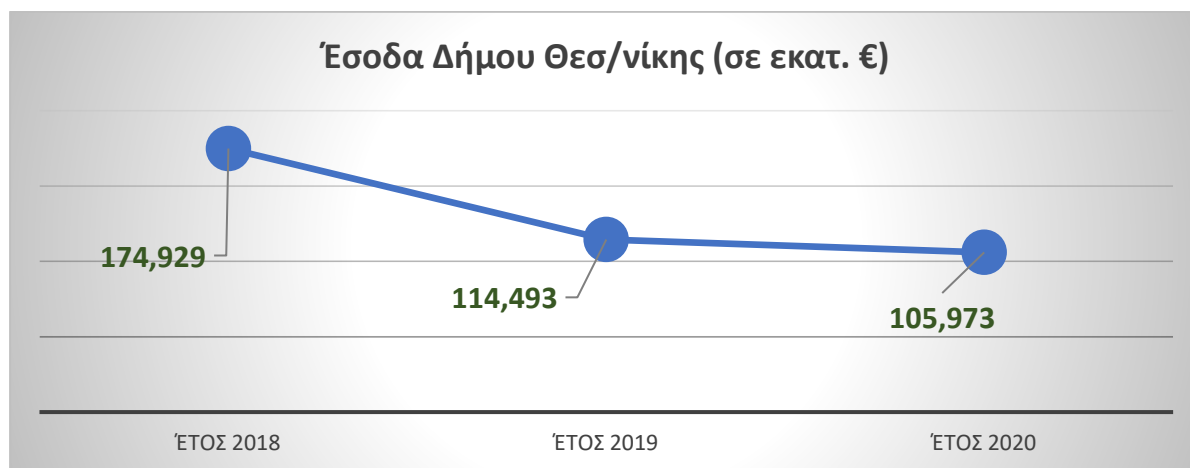
Ο Δήμος Θεσσαλονίκης είναι ένας από τους ελάχιστους δήμους της χώρας που διαθέτει πλήρη πληροφόρηση και δημοσιοποίηση όλων των οικονομικών του στοιχείων. Στον Πίνακα 4.2 δίνονται τα βασικά οικονομικά στοιχεία του Δήμου Θεσ/νίκης.⁵

Πίνακας 4.1

Στοιχεία Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως Δήμου Θεσ/νίκης (σε εκατ. €)

	2018	2019	2020
Έσοδα	174,929	114,493	105,973
Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης	-13,585	-13,695	-18,012
Αποτελέσματα Χρήσης	2,051	-2,763	-8,228
Καθαρό Περιθώριο Κέρδος	0,012	-	-

Πηγή: Οικονομικές Καταστάσεις Δήμου Θεσ/νίκης

Διάγραμμα 4.1

Τα έσοδα του Δήμου Θεσσαλονίκης, 2018 – 2020

⁵ <https://thessaloniki.gr>

Πίνακας 4.2

Οικονομικά Στοιχεία Ισολογισμού Δήμου Θεσσαλονίκης (σε εκατ. €)

	2018	2019	2020
Περιουσιακά Στοιχεία	409,836	393,529	386,051
(Πάγιο Ενεργητικό)			
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	139,476	140,530	143,168
Σύνολο Ενεργητικού	590,674	572,636	565,694
Αποθέματα	3,356	2,666	2,618
Διαθέσιμα	51,786	55,318	56,780
Συνολικό Χρέος (μακρο/σμο)	19,574	18,769	23,325
Βραχυπρόθεσμες Υποχ/σεις	17,474	10,145	7,653
Σύνολο Υποχρεώσεων	37,047	28,914	30,977
Κεφάλαιο	298,150	286,770	290,625
Αποθεματικά	5,218	4,984	4,703
Ίδια Κεφάλαια	488,313	466,588	451,509

Διάγραμμα 4.2

Ίδια Κεφάλαια Δήμου Θεσ/νίκης, 2018 - 2020

Οι Δείκτες της Ρευστότητας

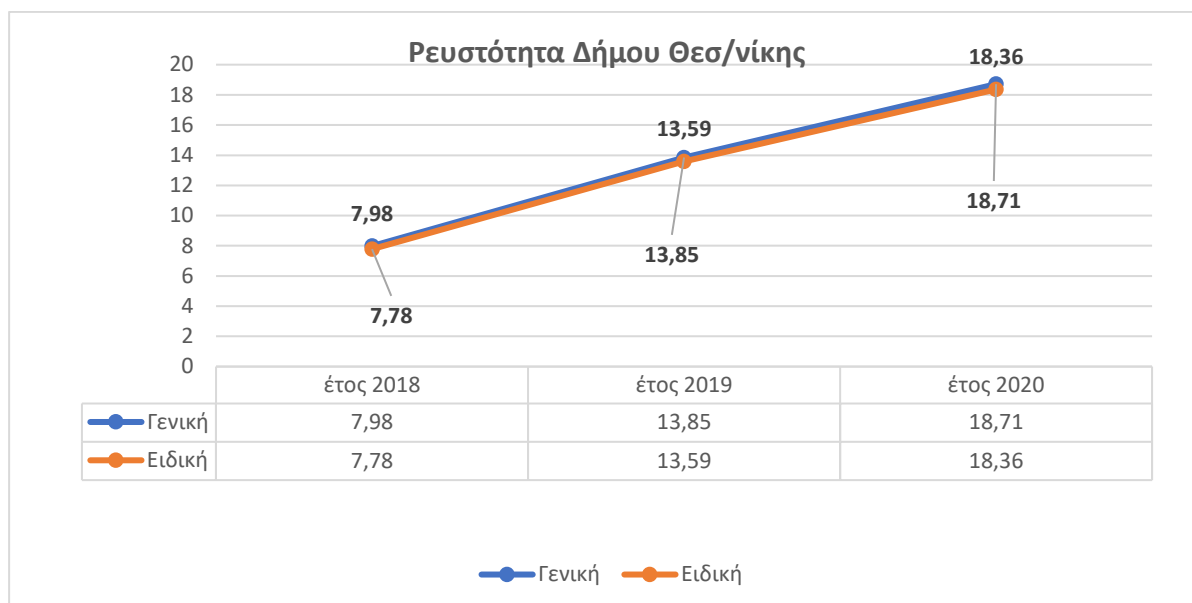
Όπως παρουσιάζεται, στον Πίνακα 4.3, οι δείκτες της γενικής και της ειδικής ρευστότητας του δήμου για την χρονική περίοδο 2018 μέχρι και 2020, ήταν πάρα πολύ υψηλή. Οι τιμές κινήθηκαν από το 8 περίπου μέχρι και περίπου το 19. Αυτές οι τόσο υψηλές τιμές υποδεικνύουν ότι πραγματικά υπήρξε πρόβλημα καθώς η ρευστότητα δεν μπορούσε να απορροφηθεί και να αξιοποιηθεί περισσότερο αποδοτικά, για παράδειγμα μέσω επενδύσεων, και έτσι να οδηγήσει σε αύξηση της κερδοφορίας.

Όσον αφορά τον δείκτη μετρητών επίσης κινήθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα, κοντά στο 0,4.

Πίνακας 4.3

Γενική και Ειδική Ρευστότητα και Δείκτης Μετρητών Δήμου Θεσ/νίκης

Έτος	Γενική Ρευστότητα	Ειδική Ρευστότητα	Δείκτης Μετρητών
2018	7,98	7,78	0,371
2019	13,85	13,59	0,394
2020	18,71	18,36	0,397

Διάγραμμα 4.3

Η Ρευστότητα του Δήμου Θεσσαλονίκης, 2018 – 2020

Οι Δείκτες της Δραστηριότητας

Αναφορικά με την δραστηριότητα του Δήμου, φαίνεται σχεδόν για όλο το διάστημα να εμφανίζει δραστηριότητα κοντά το από το 0,2 μέχρι και το 0,3 περίπου, όπως φαίνεται στον Πίνακα 4.4. Αυτή η τιμή του δείκτη δείχνει ότι τα έσοδα του Δήμου αποτελούν περίπου το 20% έως 30% του Συνόλου του Ενεργητικού του.

Πίνακας 4.4

Δείκτες Δραστηριότητας Δήμου Θεσσαλονίκης

Έτος	Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού
2018	0,296
2019	0,1999
2020	0,1873

Οι Δείκτες της Αποδοτικότητας

Η αποδοτικότητα του ενεργητικού για όλο το διάστημα από το 2018 μέχρι και το 2020 κινήθηκε όχι απλά σε πολύ χαμηλά επίπεδα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 4.5, αλλά τις δύο

χρονιές από τις τρεις είχε και αρνητική τιμή. Αυτό το γεγονός υποδηλώνει το σημαντικό πρόβλημα του συγκεκριμένου Δήμου όσον αφορά στην αποδοτικότητα του.

Πίνακας 4.5
Δείκτες Αποδοτικότητας Δήμου Θεσσαλονίκης

Έτος	ROE	ROA
2018	0,42	0,6879
2019	-0,592	-0,9634
2020	-0,1822	-0,2831

Οι Δείκτες της Κεφαλαιακής Διάρθρωσης

Η κεφαλαιακή διάρθρωση, όπως έχουμε αναφέρει και σε σημείο νωρίτερα, είναι ιδιαίτερης σημασίας για κάθε εταιρία ή οργανισμό. Για το χρονικό διάστημα που μελετάμε ο δήμος φαίνεται να εμφάνιζε μεγάλη ευχέρεια στην πληρωμές των οφειλών του αφού το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού ήταν 3 ή και 4 φορές μεγαλύτερο από τις συνολικές υποχρεώσεις του, όπως φαίνεται στον Πίνακα 4.6. Ο δείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Πάγια κινήθηκε λίγο πάνω από το 1,1 με τάση μείωσης με την πάροδο του χρόνου.

Πίνακας 4.6
Δείκτες Κεφαλαιακή Διάρθρωσης Δήμου Θεσσαλονίκης

Έτος	Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Συνολικές Υποχρεώσεις	Ίδια Κεφάλαια / Πάγια
2018	3,7648	1,19
2019	4,86	1,1856
2020	4,6218	1,1696

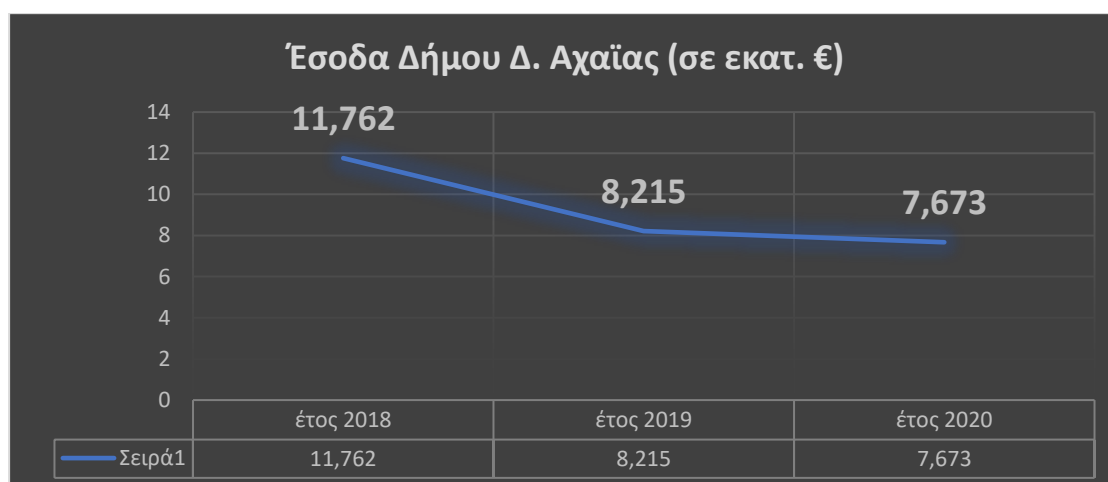
4.3 Ανάλυση του Δήμου Δυτικής Αχαΐας

Ο Δήμος Δυτικής Αχαΐας⁶ ανήκει στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Αποτελεί το αποτέλεσμα της συνένωσης των παλαιών δήμων Δύμης, Λαρίσου, Μόβρης και Ωλενίας. Η έκταση του νέου δήμου είναι 572,22 τ.χλμ. και ο πληθυσμός του 25.916 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2011, όπως φαίνεται στον Πίνακα 4.7. Πρόκειται για έναν αρκετά μικρό Δήμο συγκριτικά με τον Δήμο Θεσσαλονίκης που μελετήσαμε προηγουμένως.

Πίνακας 4.7

Στοιχεία Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως Δήμου Δ. Αχαΐας (σε εκατ. €)

	2018	2019	2020
Έσοδα	11,762	8,215	7,673
Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης	-1,563	-0,68	-0,997
Αποτελέσματα Χρήσης	0,3595	0,7115	0,585
Καθαρό Περιθώριο Κέρδος	0,03056	0,0867	0,07624

Διάγραμμα 4.4

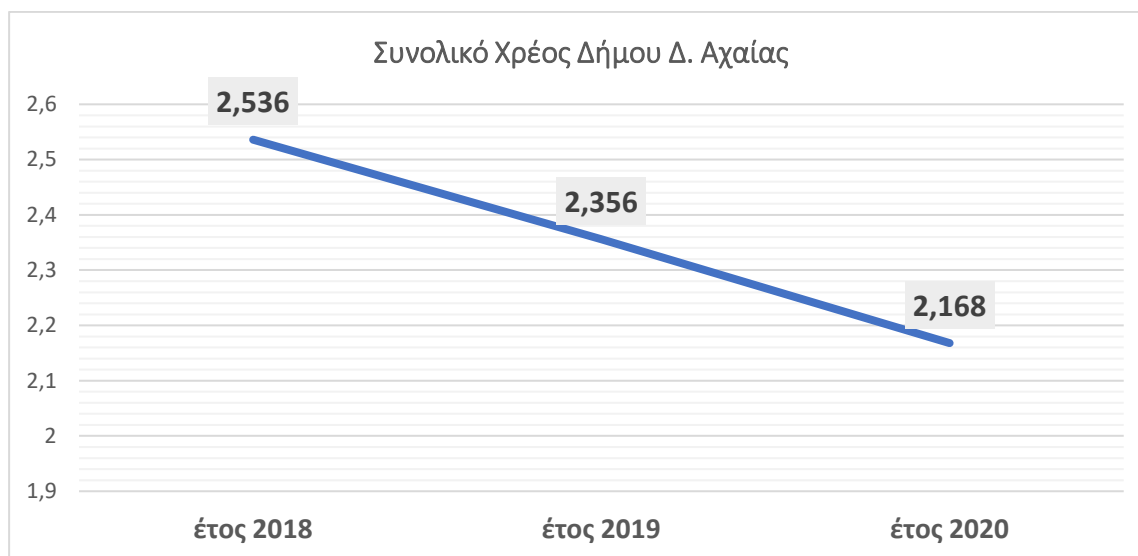
Τα έσοδα του Δήμου Δ. Αχαΐας, 2018 – 2020

⁶ <https://ddachaias.gr>

Στον Πίνακα 4.8 φαίνονται τα βασικά οικονομικά στοιχεία από τους ισολογισμούς τους Δήμο.

Πίνακας 4.8
Οικονομικά Στοιχεία Ισολογισμού Δήμου Δ. Αχαΐας (σε εκατ. €)

	2018	2019	2020
Περιουσιακά Στοιχεία	39,580	37,993	36,803
(Πάγιο Ενεργητικό)			
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	1,332	4,033	5,009
Σύνολο Ενεργητικού	46,825	45,892	45,350
Αποθέματα	0	0	0
Διαθέσιμα	1,332	1,778	2,431
Συνολικό Χρέος (μακρο/σμο)	2,536	2,356	2,168
Βραχυπρόθεσμες Υποχ/σεις	0,832	1,2	0,980
Σύνολο Υποχρεώσεων	3,368	3,556	3,148
Κεφάλαιο	25,803	25,809	26,180
Αποθεματικά	0	0	0
Ίδια Κεφάλαια	41,556	41,226	41,363

Διάγραμμα 4.5

Συνολικό Χρέος του Δήμου Δ. Αχαΐας, 2018 – 2020

Οι Δείκτες της Ρευστότητας

Όπως παρουσιάζεται, στον Πίνακα 4.9, οι δείκτες της γενικής και της ειδικής ρευστότητας του δήμου για την χρονική περίοδο 2018 μέχρι και 2020, κινήθηκαν σε επίπεδα λίγο πάνω από το 1,5 και μέχρι το 5,11. Αυτές οι τιμές δείχνουν ότι ενώ το 2018 υπήρχε μία γενικά καλή ρευστότητα στην συνέχεια φαίνεται η ρευστότητα να αυξήθηκε σε βάρος της κερδοφορίας.

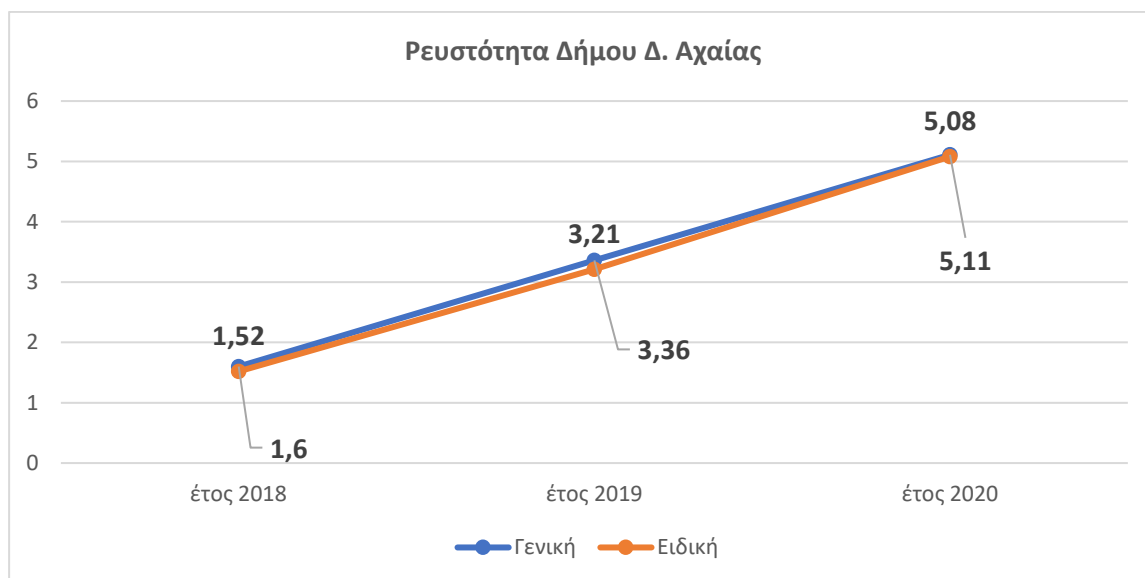
Όσον αφορά τον δείκτη μετρητών κινήθηκε με πτωτική τάση ξεκινώντας από το 0,9 για το πρώτο έτος.

Πίνακας 4.9

Γενική και Ειδική Ρευστότητα και Δείκτης Μετρητών Δήμου Δ. Αχαΐας

Έτος	Γενική Ρευστότητα	Ειδική Ρευστότητα	Δείκτης Μετρητών
2018	1,6	1,52	0,9
2019	3,36	3,21	0,44
2020	5,11	5,08	0,48

Διάγραμμα 4.6

Η Ρευστότητα του Δήμου Δ. Αχαΐας, 2018 – 2020.

Οι Δείκτες της Δραστηριότητας

Αναφορικά με την δραστηριότητα του Δήμου, φαίνεται σχεδόν για όλο το διάστημα να εμφανίζει δραστηριότητα κοντά το από το 0,25 στον Πίνακα 4.10 πιο κάτω. Αυτή η τιμή του δείκτη δείχνει ότι τα έσοδα του Δήμου αντιστοιχούν σε μικρότερο από το 25% του Συνόλου του Ενεργητικού του

Πίνακας 4. 10

Δείκτες Δραστηριότητας Δήμου Δ. Αχαΐας

Έτος	Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού
2018	0,251
2019	0,17
2020	0,169

Οι Δείκτες της Αποδοτικότητας

Η αποδοτικότητα του ενεργητικού για όλο το διάστημα από το 2018 μέχρι και το 2020, που δίνεται στον Πίνακα 4.11, κινήθηκε σε τιμές μεγαλύτερες από το 0,86. Αυτή η αποδοτικότητα κρίνεται καλή.

Πίνακας 4.11

Δείκτες Αποδοτικότητας Δήμου Δ. Αχαΐας

Έτος	ROE	ROA
2018	0,86	0,92
2019	1,726	1,82
2020	1,414	1,55

Οι Δείκτες της Κεφαλαιακής Διάρθρωσης

Για το χρονικό διάστημα που μελετάμε ο Δήμος Δυτικής Αχαΐας φαίνεται να εμφανίζει μεγάλη ευχέρεια στην πληρωμές των οφειλών του αφού το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού ήταν 2 και πλέον φορές μεγαλύτερο από τις συνολικές υποχρεώσεις του. Ο δείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Πάγια κινήθηκε λίγο πάνω από το 1 με τάση ανοδική με την πάροδο του χρόνου, όπως φαίνεται στον Πίνακα 4.12.

Πίνακας 4. 12

Δείκτες Κεφαλαιακή Διάρθρωσης Δήμου Δ. Αχαΐας

Έτος	Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Συνολικές Υποχρεώσεις	Ίδια Κεφάλαια / Πάγια
2018	0,525	1,049
2019	2,11	1,085
2020	2,31	1,12

4.4 Ανάλυση του Δήμου Καρδίτσας

Ο Δήμος Καρδίτσας⁷ είναι Δήμος της περιφέρειας Θεσσαλίας με έδρα την Καρδίτσα. Η συνολική έκταση του Δήμου είναι 647,387 τ.χλμ και ο πληθυσμός του 56.747 κάτοικοι σύμφωνα με την Απογραφή του 2011 (Πίνακας 4.13). Τα οικονομικά στοιχεία του Δήμου για τα έτη 2018 μέχρι 2020 δίνονται παρακάτω στον Πίνακα 4.14.

Πίνακας 4.13

Στοιχεία Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως Δήμου Καρδίτσας (σε εκατ. €)

	2018	2019	2020
Έσοδα	19,268	15,540	15,718
Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης	-2,385	-3,262	-4,068
Αποτελέσματα Χρήσης	0,35	0,754	-0,1060
Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	0,018	0,049	-0,00676

Διάγραμμα 4.7

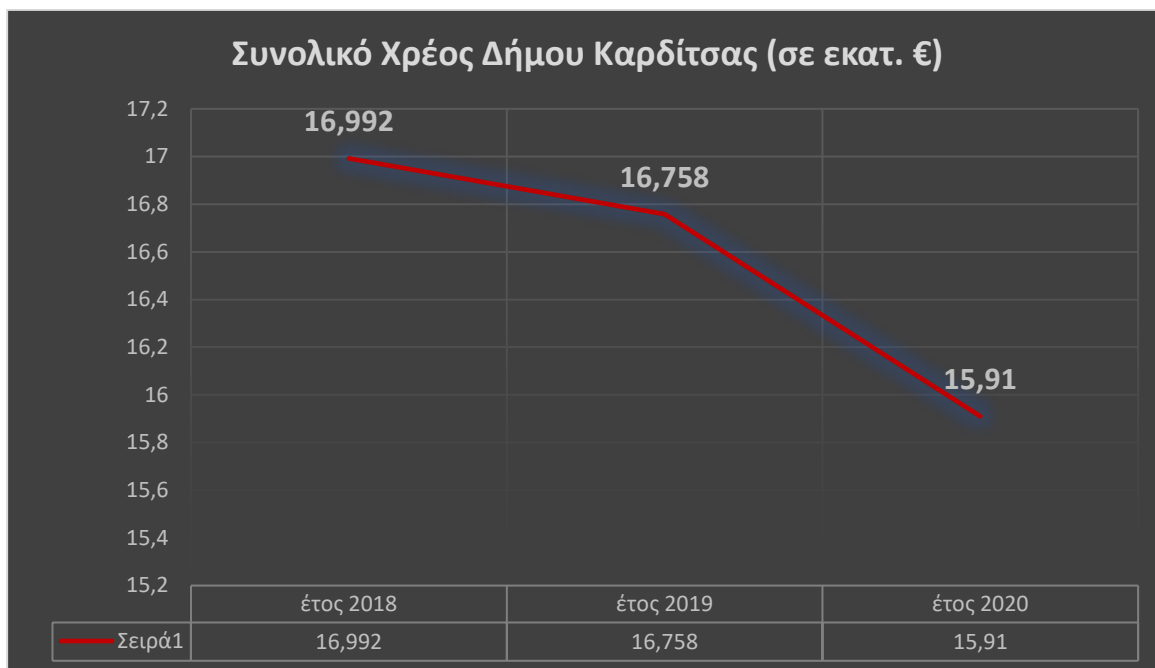
Τα έσοδα του Δήμου Καρδίτσας, 2018 – 2020

⁷ <https://dimoskarditsas.gov.gr>

Πίνακας 4.14

Οικονομικά Στοιχεία Ισολογισμού Δήμου Καρδίτσας (σε εκατ. €)

	2018	2019	2020
Περιουσιακά Στοιχεία	141,323	138,506	135,682
(Πάγιο Ενεργητικό)			
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	18,598	20,482	18,317
Σύνολο Ενεργητικού	164,515	161,717	161,026
Αποθέματα	-	0,03452	0,0158
Διαθέσιμα	5,87	8,033	5,771
Συνολικό Χρέος (μακρο/σμο)	16,992	16,758	15,910
Βραχυπρόθεσμες Υποχ/σεις	6,420	4,274	6,025
Σύνολο Υποχρεώσεων	23,412	21,032	21,935
Κεφάλαιο	102,872	102,872	102,872
Αποθεματικά	0	0	0
Ίδια Κεφάλαια	139,074	138,642	136,218

Διάγραμμα 4.8

Συνολικό Χρέος του Δήμου Καρδίτσας, 2018 – 2020

Οι Δείκτες της Ρευστότητας

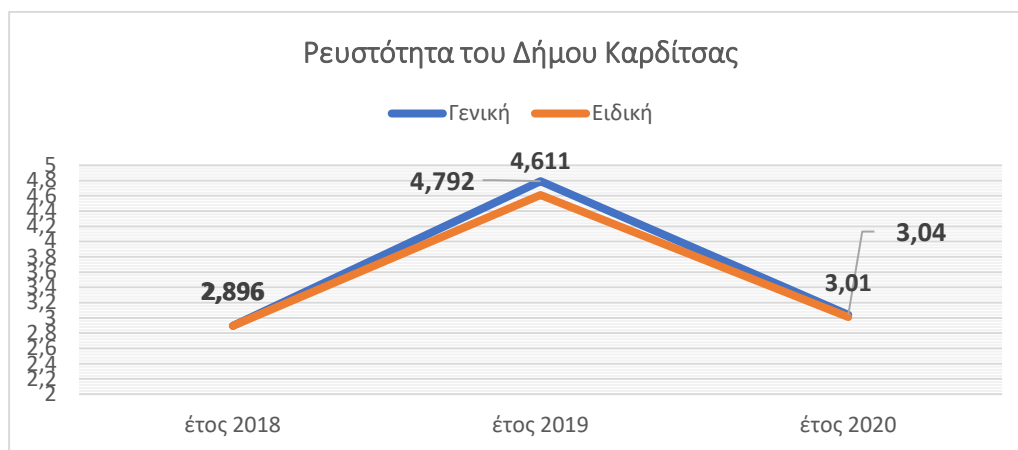
Όπως παρουσιάζεται, στον Πίνακα 4.15, οι δείκτες της γενικής και της ειδικής ρευστότητας του δήμου για την χρονική περίοδο 2018 μέχρι και 2020, ήταν αρκετά υψηλότεροι από την τιμή 2, και έφτασαν μέχρι το 5. Οι τιμές αυτές, όπως αναφέραμε και σε κάποιο σημείο προηγούμενα αποκαλύπτουν σημαντική παθογένεια στην λειτουργία του δήμου, ο οποίος φαίνεται ότι δεν είναι σε θέση να απορροφήσει την ρευστότητα αποδοτικά.

Όσον αφορά τον δείκτη μετρητών επίσης κινήθηκε σε υψηλά επίπεδα, παίρνοντας τιμές κοντά στο 0,3.

Πίνακας 4.15

Γενική και Ειδική Ρευστότητα και Δείκτης Μετρητών Δήμου Καρδίτσας

Έτος	Γενική Ρευστότητα	Ειδική Ρευστότητα	Δείκτης Μετρητών
2018	2,896	2,896	0,3156
2019	4,792	4,611	0,392
2020	3,04	3,01	0,315

Διάγραμμα 4.9

Η Ρευστότητα του Δήμου Καρδίτσας, 2018 – 2020

Οι Δείκτες της Δραστηριότητας

Αναφορικά με την δραστηριότητα του Δήμου, φαίνεται σχεδόν για όλο το διάστημα να εμφανίζει δραστηριότητα με τιμές από 1,22 μέχρι και 1,44. Αυτές οι τιμές του δείκτη δείχνουν ότι τα έσοδα του ξεπερνούν κατά πολύ τα στοιχεία του Κυκλοφορούντος ενεργητικού, κατά συνέπεια το ενεργητικό είναι σε θέση να δημιουργήσει σημαντικά έσοδα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 4.16.

Πίνακας 4.16

Δείκτες Δραστηριότητας Δήμου Καρδίτσας

Έτος	Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Ενεργητικού
2018	1,22
2019	1,35
2020	1,44

Οι Δείκτες της Αποδοτικότητας

Η αποδοτικότητα του ενεργητικού για όλο το διάστημα από το 2018 μέχρι και το 2020 κινήθηκε από το 1,47 μέχρι και το 1,7, όπως δίνεται στον Πίνακα 4.17. Αυτές οι τιμές κρίνονται σχετικά καλές.

Πίνακας 4. 17
Δείκτες Αποδοτικότητας Δήμου Καρδίτσας

Έτος	ROE	ROA
2018	1,7	1,32
2019	1,72	1,47
2020	1,47	1,55

Οι Δείκτες της Κεφαλαιακής Διάρθρωσης

Η κεφαλαιακή διάρθρωση, όπως έχουμε αναφέρει και σε σημείο νωρίτερα, είναι ιδιαίτερης σημασίας για κάθε εταιρία ή οργανισμό. Για το χρονικό διάστημα που μελετάμε ο δήμος φαίνεται να μην εμφανίζει σημαντική ευχέρεια στην πληρωμές των οφειλών του αφού το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού λίγο πάνω από το 25% των συνολικών υποχρεώσεων. Ο δείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Πάγια κινήθηκε λίγο πάνω από το 1,1 αρχικά, παρουσιάζοντας αυξομειώσεις (Πίνακας 4.18).

Πίνακας 4.18
Δείκτες Κεφαλαιακή Διάρθρωσης Δήμου Καρδίτσας

Έτος	Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Συνολικές Υποχρεώσεις	Ίδια Κεφάλαια / Πάγια
2018	0,25	1,12
2019	0,27	1,23
2020	0,28	1,07

4.5 Συγκριτική Ανάλυση - Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία, μελετήθηκε η λειτουργία των πρωτοβάθμιων μονάδων τοπικής αυτοδιοίκησης σε θεωρητικό επίπεδο, δώσαμε λεπτομέρειες της οικονομικής λειτουργίας και διοίκησης των δήμων, με σκοπό να δούμε κατά πόσο οι μονάδες αυτές θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ‘αποδοτικές’ οικονομικές μονάδες. Με σκοπό να δοθεί⁸ απάντηση στο παραπάνω ερώτημα, μελετήσαμε τρεις διαφορετικούς Δήμους, τον Δήμο Θεσσαλονίκης, τον Δήμο Καρδίτσας και τον Δήμο Δυτικής Αχαΐας για τα έτη 2018, 2019 και 2020 αναφορικά με τα οικονομικά στοιχεία τους, την εξέλιξη της χρηματοοικονομικής τους θέσης, και την συγκριτική χρηματοοικονομική τους θέση.

Στόχος της εργασίας αυτής ήταν να αξιολογήσει συγκριτικά, τόσο μέσα στα έτη, όσο και μεταξύ των τριών Δήμων, την χρηματοοικονομική τους θέση και τις προοπτικές που υπάρχουν. Έτσι Συγκρίνοντας την οικονομική κατάσταση των τριών Δήμων μεταξύ τους, παρά το γεγονός ότι πρόκειται για τρεις δήμους με διαφορετικά χαρακτηριστικά επομένως και με διαφορετικές ανάγκες παρατηρήθηκαν πολλά κοινά σημεία.

Και στους τρεις δήμους εντοπίσαμε υψηλά επίπεδα ρευστότητας, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα ρευστά διαθέσιμα δεν αξιοποιούνται με τρόπο ώστε να αυξάνεται η κερδοφορία. Η επενδυτική δραστηριότητα των Δήμων κινείται σε χαμηλά επίπεδα, ενώ τα αποτελέσματα τους πολλές φορές είναι αρνητικά. Η μη σωστή διαχείριση των διαθεσίμων τους φαίνεται να αποτελεί ένα μείζον πρόβλημα. Γιατί από την μία πλευρά ακούγεται η άποψη ότι οι Δήμοι παρουσιάζουν έλλειψη πόρων και από την άλλη πλευρά τα διαθέσιμα τους μένουν αναξιοποίητα. Επομένως βλέπουμε ένα κενό στην απόδοση της διοίκησης.

Ένα ακόμη στοιχείο είναι τα υψηλά επίπεδα τόσο των Ιδίων Κεφαλαίων των Δήμων όσο και των στοιχείων του Ένεργητικού. Τα στοιχεία αυτά ενώ είναι μεγάλης αξίας δεν διαφαίνεται να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ώστε να παραχθεί κερδοφορία.

Τέλος ένα άλλο κοινό στοιχείο που εμφάνισαν οι Δήμοι ήταν η χειροτέρευση της οικονομικής τους θέσης με την πάροδο του χρόνου. Η εν λόγω κατάσταση θα μπορούσε να αποδοθεί στην έλευση της πανδημίας που επηρέασε πάρα πολύ σημαντικά σχεδόν το σύνολο της οικονομίας της χώρας, τις επιχειρήσεις και τους οικονομικούς οργανισμούς.

Οι Δήμοι αποτελούν τους βασικούς οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Τα οικονομικά των Δήμων φαίνεται να αποτελούν ένα διαχρονικό πρόβλημα τόσο για τους

---

8. Daft, J., Albers, S. (2013). A conceptual framework for measuring airline business model convergence. *Journal of Air Transport Management*, 28, 47-54.2

ίδιους τους Δήμους που αναζητούν διαρκώς πηγές χρηματοδότησης όσο και για την κεντρική κυβέρνηση που καλείται να καλύψει αυτή την πάγια ανάγκη των Δήμων. Αυτό είναι ένα μόνιμο θέμα προς συζήτηση τις τελευταίες δεκαετίες στην Ελλάδα.

4.6 Ανακεφαλαίωση

Αν και οι Δήμοι φαίνεται να έχουν σημαντικές ανάγκες από χρηματοδότηση, η μικρή έκταση έρευνά μας, μας οδήγησε στο συμπέρασμα ότι οι Δήμοι – αυτοί που μελετήσαμε χωρίς να μπορούμε να γενικεύσουμε – έχουν σημαντική αναξιοποίητη ρευστότητα γεγονός που δεν δικαιολογεί την τόσο μεγάλη συζήτηση περί ανεύρεσης πόρων χρηματοδότησης των δήμων. Από την άλλη πλευρά αυτή η αναξιοποίητη ρευστότητα φαίνεται να βαίνει σε βάρος της επενδυτικής δραστηριότητας των δήμων η οποία παρουσιάζεται χαμηλή. Ως συνέπεια αυτού του φαινομένου είναι να μένουν ακάλυπτες σημαντικές ανάγκες των δημοτών ή να μην εξελίσσονται οι παροχές προς τους δημότες, κάτι που θα μπορούσε αναμφίβολα να συμβεί στην αντίθετη περίπτωση.

Ένα από τα σοβαρότερα θέματα που εμφανίζουν σήμερα οι δήμοι, και θα μπορούσε να αποτελέσει αρχή μιας λύσης αν επιλύοταν είναι η μη δημοσίευση των οικονομικών τους στοιχείων σε εύλογο χρονικό διάστημα. Οι έλλειψη στοιχείων σίγουρα δεν βοηθάει τους οργανισμούς να γίνουν περισσότερο αποδοτικοί και αποτελεσματικοί στις λειτουργίες τους. Ανακεφαλαιώνοντας θα μπορούσε να ειπωθεί ότι η παρούσα διπλωματική μελέτη αποτελεί μία μικρή γεύση των οικονομικών των δήμων. Πληρέστερη εικόνα θα μπορούσε να έχει κανείς αν ήταν διαθέσιμα στοιχεία από περισσότερους Δήμους της Ελληνικής επικράτειας αλλά και στοιχεία περισσότερων ετών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

1. Αποστόλου Α.Κ. Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων και ασκήσεις με αριθμοδείκτες.
2. Αλεξανδρίδης Μ. Α.. Χρηματοοικονομική Διαχείριση. Εκδόσεις: Σύγχρονη Εκδοτική. Αθήνα 2004.
3. Βασιλείου Δ. και Ηρειώτης Ν.. Χρηματοοικονομική Διοίκηση Θεωρία και Πρακτική. Εκδόσεις: Rosili. Αθήνα 2008.
4. Γκίκας Δ., (2002): Η ανάλυση και οι χρήσεις των λογιστικών καταστάσεων, Εκδόσεις Γ. Μπένου Αθήνα 2002.
5. Διακομιχάλης Μ., (2015): Αριθμοδείκτες Διάρθρωσης Κεφαλαίων & Βιωσιμότητας. Πρέβεζα, 2015.
6. Ζοπουνίδης, Κ. (2013): Βασικές Αρχές Χρηματοοικονομικού Μάνατζμεντ. Αθήνα 2013, εκδόσεις: Κλειδάριθμος.
7. Λίβα Β., Καλλέργη Τ. (2010): Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.
8. Μιχαλόπουλος Μ. ,Γρηγορούδης Ε. και Ζοπουνίδης Κ., (2007): Στρατηγική των Επιχειρήσεων. Αθήνα 2007, εκδόσεις: Κλειδάριθμος.
9. Μουστάκης Βασίλης., (2012): Πρακτικός οδηγός οικονομικής ανάλυσης. Θεσσαλονίκη 2012, εκδόσεις: Τζιόλα.
10. Πανάς Ε. (1990). Η τοπική αυτοδιοίκηση: σκέψεις και προβληματισμοί. Έκδ. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση σήμερα, Αθήνα. Σελ. 115 – 122.
11. Παντουβάκης, Α. (2020): Η λογική του Μάρκετινγκ. Αθήνα 2020, εκδόσεις: ΛΙΒΑΝΗ Ι.Κ.Ε.
12. Τσουντας, Κ., Τριανταφυλλοπούλου, Αθ. (2009). Η Οργάνωση και οι Λειτουργίες της Κεντρικής Διοίκησης & της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα. Σελ. 479 – 482.

Ξένη

1. Barnes P. The Analysis and Use of Financial Ratios: A Review Article. First published: December 1987 <https://doi.org/10.1111/j.1468-5957.1987.tb00106.x>.
2. Berman, E. (1998). Productivity in Public & Non Profit Organizations – Strategies and Techniques, SAGE Publications, USA, p. 5 – 7.
3. R. H. Berry, S. Nix. Regression Analysis v. Ratios in the Cross-section Analysis of Financial Statements. Journal Accounting and Business Research. Volume 21, 1991 - Issue 82.
4. 11. JOHN K. COURTIS. Modelling A Financial Ratios Categorical Framework, December 1978. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5957.1978.tb01059.x>.
5. Daft, J., Albers, S. (2013). A conceptual framework for measuring airline business model convergence. Journal of Air Transport Management, 28, 47-54.
6. Daft, J., Albers, S. (2015). An empirical analysis of airline business model convergence. Journal of Air Transport Management, 46, 3-11.
7. Faucett, A., Kleiner, B. (1994). New Developments in Performance Measures of Public Programs. The International Journal of Public Sector Management, Vol. 7. No.3, p.64-65.
8. Temirkhan Mukhambetov, Farida Yerdavletova, Karlygash Kurbanova, Zhanar Mukhametzhanova, and Kamilla Sadvakassova. (2020). Analysis of financial indicators used to assess the sustainability of companies. E3S Web of Conferences 208, 03049 (2020)<https://doi.org/10.1051/e3sconf/202020803049> IFT 2020.

Διαδικτυακοί Τόποι

<https://www.dimosxiromerou.gr/epitropi-poiotitas-zois-armodiotites>

<http://www.opengov.gr/ypes/?p=6856>

<https://finrepo.fi/en/financial-analysis>

<https://gr.investing.com/equities/aegean-airlins-balance-sheet>

<https://ddachaias.gr>

<https://dimoskarditsas.gov.gr>

<https://thessaloniki.gr>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017 18η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2017 - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017)													
ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΙΚΟ	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2017		Αμοιβάδα, ε/δα		Ποσά προηγούμενης χρήσης 2016		Αμοιβάδα, ε/δα		ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟ	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2017		Ποσά προηγούμενης χρήσης 2016	
	Αίμα εμπόρου	Επιχορηγία	Αμοιβάδα, ε/δα	Αμοιβάδα, ε/δα	Αίμα εμπόρου	Επιχορηγία	Αμοιβάδα, ε/δα	Αμοιβάδα, ε/δα		Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2017	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2016	
Β. ΕΣΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ									Ι. ΑΙΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ				
1. Έσοδα από εκμετάλλευση κτημάτων	35.301.064,96	35.301.064,96	0,00	0,00	35.301.064,96	35.301.064,96	0,00	0,00	Ι. ΑΙΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	309.120.542,56	309.120.542,56	309.120.542,56	309.120.542,56
4. Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	4.573.152,17	4.573.152,17	118.278,89	118.278,89	4.573.885,71	4.355.502,29	147.589,42	147.589,42	Ι. ΑΙΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	309.120.542,56	309.120.542,56	309.120.542,56	309.120.542,56
Σύνολο έσοδα εκμετάλλευσης	39.874.217,13	39.874.217,13	118.278,89	118.278,89	39.874.950,67	39.656.567,25	147.589,42	147.589,42	Ι. ΑΙΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	309.120.542,56	309.120.542,56	309.120.542,56	309.120.542,56
Γ. ΠΑΣΙΒΟΛΟΓΗΜΕΝΟΙ									ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
1. Έσοδα από πωλήσεις	400.388.572,81	0,00	490.388.572,81	490.388.572,81	400.388.572,81	0,00	490.388.572,81	490.388.572,81	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
1α. Πωλήσεις κτημάτων	31.143,15	0,00	31.143,15	31.143,15	31.143,15	0,00	31.143,15	31.143,15	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
1β. Πωλήσεις κτημάτων	3.846.180,24	0,00	3.846.180,24	3.846.180,24	3.846.180,24	0,00	3.846.180,24	3.846.180,24	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
1γ. Πωλήσεις κτημάτων	22.762.379,56	14.055.607,31	8.706.772,25	22.762.379,56	22.762.379,56	13.257.671,70	9.504.707,86	9.504.707,86	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
3. Έσοδα από πωλήσεις	24.194.740,95	14.055.607,31	24.194.740,95	24.194.740,95	24.194.740,95	13.257.671,70	9.504.707,86	9.504.707,86	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
3α. Έσοδα από πωλήσεις	14.577.324,48	9.655.013,75	4.922.311,73	14.577.324,48	14.577.324,48	9.435.979,89	3.799.866,67	3.799.866,67	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
3β. Έσοδα από πωλήσεις	10.117.416,47	4.399.593,56	9.272.429,22	10.117.416,47	10.117.416,47	4.257.527,81	5.704.841,19	5.704.841,19	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
3γ. Έσοδα από πωλήσεις	18.259.343,98	1.828.248,31	20.087.592,29	18.259.343,98	18.259.343,98	1.756.224,99	2.099.000,00	2.099.000,00	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
3δ. Έσοδα από πωλήσεις	5.837.589,09	4.747.386,09	8.332.411,38	5.837.589,09	5.837.589,09	4.700.095,83	3.144.490,66	3.144.490,66	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
4. Έσοδα από πωλήσεις	17.233.742,74	14.599.521,11	37.833.263,85	17.233.742,74	17.233.742,74	15.961.191,64	1.966.447,10	1.966.447,10	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
4α. Έσοδα από πωλήσεις	12.252.358,19	0,00	12.252.358,19	12.252.358,19	12.252.358,19	0,00	12.252.358,19	12.252.358,19	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
4β. Έσοδα από πωλήσεις	5.081.384,55	14.599.521,11	15.580.905,66	5.081.384,55	5.081.384,55	15.961.191,64	1.966.447,10	1.966.447,10	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ				
Σύνολο πασισβολογημένων	604.443.978,92	203.657.192,94	603.388.585,89	604.443.978,92	603.388.585,89	203.657.192,94	604.443.978,92	604.443.978,92	ΙΙ. ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑΡΤΗΡΗΣΙΜΕΣ	181.233.860,00	17.618.102,21	181.233.860,00	17.618.102,21
ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ									ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
1. Τίμοι	43.522.130,12	0,00	43.522.130,12	43.522.130,12	43.522.130,12	0,00	43.522.130,12	43.522.130,12	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
2. Επιχορηγήσεις	12.317.276,02	0,00	12.317.276,02	12.317.276,02	12.317.276,02	0,00	12.317.276,02	12.317.276,02	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
Σύνολο Τιμών Επιδότησης (Τ1+Τ2)	55.839.406,14	0,00	55.839.406,14	55.839.406,14	55.839.406,14	0,00	55.839.406,14	55.839.406,14	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	55.839.406,14	0,00	55.839.406,14	0,00
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΣΑ ΕΠΙΧΡΗΣΙΜΑ									ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
1. Αποθέματα	6.941.970,04	0,00	6.941.970,04	6.941.970,04	6.941.970,04	0,00	6.941.970,04	6.941.970,04	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
2. Αποθέματα	6.841.983,85	0,00	6.841.983,85	6.841.983,85	6.841.983,85	0,00	6.841.983,85	6.841.983,85	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
Σύνολο Αποθεμάτων (Α1+Α2+Α3+Α4)	13.783.953,89	0,00	13.783.953,89	13.783.953,89	13.783.953,89	0,00	13.783.953,89	13.783.953,89	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	13.783.953,89	0,00	13.783.953,89	0,00
Ε. ΚΑΤΑΒΟΛΕΣ									ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
1. Καταβόλες	244.418.579,23	0,00	244.418.579,23	244.418.579,23	244.418.579,23	0,00	244.418.579,23	244.418.579,23	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
2. Καταβόλες	189.247.233,41	159.570.724,21	348.817.957,62	189.247.233,41	159.570.724,21	159.570.724,21	348.817.957,62	348.817.957,62	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
3. Καταβόλες	2.516.394,46	4.911.628,11	7.428.022,57	2.516.394,46	4.911.628,11	7.428.022,57	7.428.022,57	7.428.022,57	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
4. Καταβόλες	2.478.361,65	11.331.409,39	13.809.771,04	2.478.361,65	11.331.409,39	13.809.771,04	13.809.771,04	13.809.771,04	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
5. Καταβόλες	258.147,47	0,00	258.147,47	258.147,47	258.147,47	0,00	258.147,47	258.147,47	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
6. Καταβόλες	17.251.948,67	0,00	17.251.948,67	17.251.948,67	17.251.948,67	0,00	17.251.948,67	17.251.948,67	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ				
Σύνολο Καταβόλες	4.211.271,26	16.243.038,40	210.530,38	4.211.271,26	16.243.038,40	210.530,38	4.211.271,26	4.211.271,26	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	4.211.271,26	16.243.038,40	4.211.271,26	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	234.625.868,72	ΙΙΙ. ΤΙΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	234.625.868,72	16.243.038,40	234.625.868,72	16.243.038,40
Σύνολο Καταβόλες (Α5+Α6+Α7+Α8)	234.625.868,72	16.243											

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018
8^η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ : 01/01/2018 - 31/12/2018
ΠΟΣΑ ΕΝ ΕΥΡΩ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΣΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2018			ΠΟΣΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΧΡΗΣΗΣ 2017			ΠΑΘΗΤΙΚΟ	ΠΟΣΑ	
	ΑΣΙΑ ΚΤΗΣΕΩΣ	ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ	ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΑΣΙΑ	ΑΣΙΑ ΚΤΗΣΕΩΣ	ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ	ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΑΣΙΑ		ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΗ ΧΡΗΣΗΣ 2018	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΗΣ 2017
Α. ΕΙΣΟΔΙΑ ΕΚΔΑΤΑΓΜΑΤΩΝ							Α. ΔΙΑΒΑ ΕΚΔΑΤΑΓΜΑΤΩΝ		
Α.1. Λοιπά έσοδα αναποτελεσματικά	79.545.188,30	59.025.889,25	26.530.029,00	75.225.524,02	47.568.895,57	37.666.028,15	Α.1. ΔΙΑΒΑ ΕΚΔΑΤΑΓΜΑΤΩΝ	398.150.233,31	295.501.311,56
Β. ΠΛΗΡΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	79.545.188,30	59.025.889,25	26.530.029,00	75.225.524,02	47.568.895,57	37.666.028,15	Β. ΠΛΗΡΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	398.150.233,31	295.501.311,56
Α. Λοιπές ανεπισημασμένες	121.645,91	121.645,89	0,00	121.645,91	121.645,89	0,00	Α. Διαφορές αναποτελεσματικών και αναγραφόμενων εσόδων	12.425.538,04	11.815.846,95
Α. Λοιπές ανεπισημασμένες	121.645,91	121.645,89	0,00	121.645,91	121.645,89	0,00	Α. Διαφορές πόντων	113.501.422,26	134.427.704,49
Α. Λοιπές ανεπισημασμένες	121.645,91	121.645,89	0,00	121.645,91	121.645,89	0,00	Α. Εργαστηριακές επενδύσεις	123.958.948,30	146.268.554,41
Β. Ενεργήσεις αναποτελεσματικές							Β. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ		
Β.1. Γενικά - Οικονομικά	201.222.823,59	0,00	201.222.823,59	201.097.540,24	0,00	201.097.540,24	Β.1. Αναμεταβλητά κεφάλαια	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.1.1. Πιστωτικά έσοδα	46.179.757,28	32.911.620,14	12.259.134,94	44.181.093,32	30.433.755,32	13.747.300,00	Β.1.1. Είδη Ανεμεταβλητά	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.1.2. Ουδώς αποτιμηθέντα κινήτρα	46.827.051,69	39.408.472,61	7.224.378,88	45.578.897,31	37.651.158,06	8.225.529,86	Β.1.2. Ανεμεταβλητά εκ μέρους	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.1.3. Πόσους κινήτρα	30.977.530,85	14.490.105,58	6.467.425,27	30.729.007,31	19.399.200,31	7.817.804,80	Β.1.3. Ανεμεταβλητά εκ μέρους	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.1.4. Οφειλές Μεταβλητά - Άμεσων, Άμεσων Φορέων, Δόμων	42.284.726,12	0,00	42.284.726,12	42.284.726,12	0,00	42.284.726,12	Β.1.4. Ανεμεταβλητά εκ μέρους	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.1.5. Άμεσων Φορέων	138.820.205,49	60.793.532,47	74.007.752,82	132.408.006,93	55.628.524,29	37.726.544,58	Β.1.5. Ανεμεταβλητά εκ μέρους	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.1.6. Άμεσων Φορέων	1.427.618,23	921.226,73	501.391,50	1.422.618,23	813.135,49	609.482,74	Β.1.6. Ανεμεταβλητά εκ μέρους	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.1.7. Ανεπισημασμένες ανεπισημασμένες κινήσεις	14.550.056,17	11.528.114,62	3.624.941,66	14.094.252,86	11.077.970,48	3.021.282,18	Β.1.7. Ανεπισημασμένες ανεπισημασμένες κινήσεις	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.1.8. Ανεπισημασμένες ανεπισημασμένες κινήσεις	42.813.212,80	18.827.204,69	24.306.007,95	42.599.645,60	35.523.090,18	27.048.574,17	Β.1.8. Ανεπισημασμένες ανεπισημασμένες κινήσεις	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.1.9. Ανεπισημασμένες ανεπισημασμένες κινήσεις	8.340.257,61	5.288.784,81	2.951.472,80	8.184.306,72	4.901.785,17	3.281.525,55	Β.1.9. Ανεπισημασμένες ανεπισημασμένες κινήσεις	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.1.10. Ανεπισημασμένες ανεπισημασμένες κινήσεις	13.979.441,41	25.530.519,88	6.640.222,92	14.148.896,91	14.148.896,91	21.211.088,31	Β.1.10. Ανεπισημασμένες ανεπισημασμένες κινήσεις	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.1.11. Ανεπισημασμένες ανεπισημασμένες κινήσεις	48.651.483,93	25.519.808,54	23.123.475,27	47.484.542,92	24.384.509,55	16.820.240,34	Β.1.11. Ανεπισημασμένες ανεπισημασμένες κινήσεις	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.1.12. Ανεπισημασμένες ανεπισημασμένες κινήσεις	8.340.257,61	0,00	8.340.257,61	8.340.257,61	0,00	8.340.257,61	Β.1.12. Ανεπισημασμένες ανεπισημασμένες κινήσεις	5.217.898,75	5.429.628,87
Β.2. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.2. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.3. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.3. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.4. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.4. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.5. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.5. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.6. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.6. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.7. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.7. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.8. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.8. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.9. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.9. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.10. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.10. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.11. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.11. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.12. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.12. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.13. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.13. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.14. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.14. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.15. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.15. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.16. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.16. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.17. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.17. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.18. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.18. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.19. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.19. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.20. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.20. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.21. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.21. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.22. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.22. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.23. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.23. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.24. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.24. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.25. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.25. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.26. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.26. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.27. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.27. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.28. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.28. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.29. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.29. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.30. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.30. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.31. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.31. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.32. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.009,27	409.836.278,13	483.508.819,20	208.064.172,79	425.484.685,11	Β.32. ΑΝΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ	485.828.279,74	225.522.009,27
Β.33. Ανεπισημασμένες κινήσεις	485.828.279,74	225.522.00							

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019
9^η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ : 01/01/2019 - 31/12/2019

ΠΟΣΑ ΕΣ ΕΥΡΩ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΣΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2019			ΠΟΣΑ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2018			ΠΑΘΗΤΙΚΟ	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΣΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2018		ΠΟΣΑ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2018	
	ΑΞΙΑ ΚΤΗΘΕΩΣ	ΑΠΟΒΕΤΩΣ	ΑΝΑΠΟΤ. ΑΞΙΑ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΘΕΩΣ	ΑΠΟΒΕΤΩΣ	ΑΝΑΠΟΤ. ΑΞΙΑ		ΑΞΙΑ ΚΤΗΘΕΩΣ	ΑΠΟΒΕΤΩΣ	ΑΝΑΠΟΤ. ΑΞΙΑ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΘΕΩΣ
Ε. ΠΟΣΑ ΚΤΗΘΕΩΣ	82.207.576,34	57.797.280,87	24.410.279,47	79.545.196,30	53.915.169,25	25.630.029,05	Α. ΞΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	286.770.143,86	288.150.231,91		
Α. Άρτια έσοδα (επιχορηγήσεις)	82.207.576,34	57.797.280,87	24.410.279,47	79.545.196,30	53.915.169,25	25.630.029,05	Α. ΞΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	286.770.143,86	288.150.231,91		
Ε. ΠΑΘΗΤΙΚΟ							Β. Διαφορές απομεινωμάτων και εισπραχθέντων επενδύσεων			25.840.833,83	22.425.118,54
Α. Διαφορές απομεινωμάτων	121.646,91	121.646,91	0,00	121.646,91	121.646,91	0,00	Β. Διαφορές απομεινωμάτων	101.137.005,45	111.521.027,26		
Α. Διαφορές εισπραχθέντων επενδύσεων	121.646,91	121.646,91	0,00	121.646,91	121.646,91	0,00	Β. Διαφορές εισπραχθέντων επενδύσεων	116.672.454,18	123.796.940,20		
Β. Προβλεπόμενα απομεινωμάτων							Μ. Απομεινωμένα Κεφάλαια				
1. Γραμμάτια - Ομόλογα	589.218.638,92	0,00	589.218.638,92	201.222.823,58	0,00	201.222.823,58	Μ. Απομεινωμένα Κεφάλαια	4.383.377,41	4.377.937,90		
2. Πιστώσεις από κρατικές υπηρεσίες και άλλους φορείς	45.548.112,09	39.574.317,93	10.973.794,16	45.170.792,28	39.311.820,34	12.299.136,54	Ε. Άλλα Απομεινωμένα	4.989.437,42	5.224.467,84		
3. Άλλα (επιχορηγήσεις) - άρτια κεφάλαια	48.029.277,39	1.810.784,64	8.455.492,75	45.620.955,09	39.498.672,86	2.224.379,88	Μ. Απομεινωμένα επί τόπου	6.487.425,27	6.487.425,27		
4. Άρτια κεφάλαια κινήσων	23.848.671,28	15.329.950,80	8.517.714,48	23.977.380,85	14.480.103,36	6.487.425,27	Ποσά που απομεινώνονται από προηγούμενες χρήσεις και νέα	41.224.220,20	59.087.122,81		
5. Ομόλογα - Μεταβιβάσιμα - Παρακρατ. Αρτια - Φορέτες, ιδίως	42.244.782,12	0,00	42.244.782,12	42.244.710,11	0,00	42.244.710,11	Κατάλοιπα (επιχορηγήσεις/άλλα κεφάλαια) επί τόπου	1.234.748,37	1.930.402,26		
6. ΚΤ άρτια κεφάλαια	338.046.797,27	35.941.807,40	70.124.429,07	344.811.405,48	40.793.502,47	74.037.712,82	Μ. Απομεινωμένα Κεφάλαια	58.161.586,33	61.017.604,07		
7. Άρτια κεφάλαια κινήσων	1.427.618,25	1.029.317,37	393.300,88	1.429.618,25	1.029.317,37	393.300,88	Διανόμιση ιδίων κεφαλαίων (ΑΜΑ-ΑΜΑΜ)	466.588.301,88	488.312.277,33		
8. Συναρτησόμενα κεφάλαια κινήσων	15.703.005,26	12.596.138,69	4.177.866,57	14.520.006,17	11.328.514,52	2.624.344,45	Π. Διαφορές απομεινωμάτων	5.226.675,48	4.423.378,82		
9. Άρτια κεφάλαια κινήσων	8.442.287,00	5.858.120,66	2.552.166,42	8.346.257,01	5.388.794,81	2.921.472,80	Π. Διαφορές απομεινωμάτων	70.346.366,48	62.524.704,32		
10. Συναρτησόμενα κεφάλαια κινήσων	23.916.441,41	16.748.897,49	3.200.548,97	22.919.441,41	15.827.819,88	4.440.921,81	Π. Διαφορές απομεινωμάτων	75.363.139,36	67.278.282,84		
11. Άρτια κεφάλαια κινήσων	4.952.676,15	2.482.757,26	2.470.118,00	4.651.483,91	25.519.808,54	23.121.573,37	Π. Διαφορές απομεινωμάτων	5.226.675,48	4.423.378,82		
12. Συναρτησόμενα κεφάλαια κινήσων	9.915.824,84	0,00	9.915.824,84	9.915.824,84	0,00	9.915.824,84	Π. Διαφορές απομεινωμάτων	70.346.366,48	62.524.704,32		
13. Άρτια κεφάλαια κινήσων	636.795,60	244.176.325,31	393.528.642,72	636.795.276,74	252.528.609,17	409.836.270,17	Π. Διαφορές απομεινωμάτων	75.363.139,36	67.278.282,84		
Β. Άρτια κεφάλαια κινήσων (Π-Π)	636.826.593,04	244.297.875,20	393.528.618,74	636.826.029,61	378.433.859,61	409.836.270,17	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ				
Β. Άρτια κεφάλαια κινήσων (Π-Π)							1. Μεσοπρόθεσμες Υποχρεώσεις	61.99.895,18	6.277.483,25		
1. Άρτια κεφάλαια κινήσων	0,00	2.495.351,31		0,00	2.506.295,26		2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	12.852.413,92	13.212.481,84		
Μείζον - Οφέλη/Ζημιές							3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	18.748.538,52	19.573.917,89		
2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	306.248,78	306.149,78	2.123.268,73	374.013,05	374.013,05	2.132.761,21	4. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
3. Άρτια κεφάλαια κινήσων			2.004.273,22			2.132.761,21	5. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
4. Άρτια κεφάλαια κινήσων			395.732.891,96			411.920.951,80	6. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
Ε. Άρτια κεφάλαια κινήσων (Π-Π)			395.732.891,96			411.920.951,80	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ				
Ε. Άρτια κεφάλαια κινήσων (Π-Π)							1. Μεσοπρόθεσμες Υποχρεώσεις	61.99.895,18	6.277.483,25		
1. Άρτια κεφάλαια κινήσων	80.921.585,15			73.225.400,34			2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	12.852.413,92	13.212.481,84		
2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	79.385.486,36			79.385.486,36			3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	18.748.538,52	19.573.917,89		
3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	79.385.486,36		80.641.585,15	79.385.486,36			4. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
4. Άρτια κεφάλαια κινήσων	1.543.212,19			1.543.212,19			5. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
5. Άρτια κεφάλαια κινήσων	1.543.212,19			1.543.212,19			6. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
6. Άρτια κεφάλαια κινήσων	82.544.795,34			82.544.795,34			ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							1. Μεσοπρόθεσμες Υποχρεώσεις	61.99.895,18	6.277.483,25		
1. Άρτια κεφάλαια κινήσων	2.495.351,31			2.506.295,26			2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	12.852.413,92	13.212.481,84		
2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	55.215.593,23			55.784.269,26			3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	18.748.538,52	19.573.917,89		
3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	96.818.393,28			96.818.393,28			4. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							1. Μεσοπρόθεσμες Υποχρεώσεις	61.99.895,18	6.277.483,25		
1. Άρτια κεφάλαια κινήσων	2.495.351,31			2.506.295,26			2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	12.852.413,92	13.212.481,84		
2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	55.215.593,23			55.784.269,26			3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	18.748.538,52	19.573.917,89		
3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	96.818.393,28			96.818.393,28			4. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							1. Μεσοπρόθεσμες Υποχρεώσεις	61.99.895,18	6.277.483,25		
1. Άρτια κεφάλαια κινήσων	2.495.351,31			2.506.295,26			2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	12.852.413,92	13.212.481,84		
2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	55.215.593,23			55.784.269,26			3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	18.748.538,52	19.573.917,89		
3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	96.818.393,28			96.818.393,28			4. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							1. Μεσοπρόθεσμες Υποχρεώσεις	61.99.895,18	6.277.483,25		
1. Άρτια κεφάλαια κινήσων	2.495.351,31			2.506.295,26			2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	12.852.413,92	13.212.481,84		
2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	55.215.593,23			55.784.269,26			3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	18.748.538,52	19.573.917,89		
3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	96.818.393,28			96.818.393,28			4. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							1. Μεσοπρόθεσμες Υποχρεώσεις	61.99.895,18	6.277.483,25		
1. Άρτια κεφάλαια κινήσων	2.495.351,31			2.506.295,26			2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	12.852.413,92	13.212.481,84		
2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	55.215.593,23			55.784.269,26			3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	18.748.538,52	19.573.917,89		
3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	96.818.393,28			96.818.393,28			4. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							1. Μεσοπρόθεσμες Υποχρεώσεις	61.99.895,18	6.277.483,25		
1. Άρτια κεφάλαια κινήσων	2.495.351,31			2.506.295,26			2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	12.852.413,92	13.212.481,84		
2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	55.215.593,23			55.784.269,26			3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	18.748.538,52	19.573.917,89		
3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	96.818.393,28			96.818.393,28			4. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							1. Μεσοπρόθεσμες Υποχρεώσεις	61.99.895,18	6.277.483,25		
1. Άρτια κεφάλαια κινήσων	2.495.351,31			2.506.295,26			2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	12.852.413,92	13.212.481,84		
2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	55.215.593,23			55.784.269,26			3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	18.748.538,52	19.573.917,89		
3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	96.818.393,28			96.818.393,28			4. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							1. Μεσοπρόθεσμες Υποχρεώσεις	61.99.895,18	6.277.483,25		
1. Άρτια κεφάλαια κινήσων	2.495.351,31			2.506.295,26			2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	12.852.413,92	13.212.481,84		
2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	55.215.593,23			55.784.269,26			3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	18.748.538,52	19.573.917,89		
3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	96.818.393,28			96.818.393,28			4. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ				
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ							1. Μεσοπρόθεσμες Υποχρεώσεις	61.99.895,18	6.277.483,25		
1. Άρτια κεφάλαια κινήσων	2.495.351,31			2.506.295,26			2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	12.852.413,92	13.212.481,84		
2. Άρτια κεφάλαια κινήσων	55.215.593,23			55.784.269,26			3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	18.748.538,52	19.573.917,89		
3. Άρτια κεφάλαια κινήσων	96.818.393,28			96.818.393,28			4. Άρτια κεφάλαια κινήσων				
ΚΑΤ											

ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2020

Ισολογισμός 31ης Δεκεμβρίου 2020 - 31ης Δεκεμβρίου 2019 (1η Ιανουαρίου 2020 - 31η Δεκεμβρίου 2020), Ποσά σε ευρώ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΙΚΟ	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2020		Ποσά προηγούμενης χρήσης 2019		ΠΑΘΗΤΙΚΟ
	Αξία κτήσεων	Απορροφθέντα	Αξία κτήσεων	Απορροφθέντα	
B ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ	2.190.737,74	1.987.711,08	603.038,86	2.159.082,53	1.443.244,84
1. Κατά έργο εγκαταστάσεων	2.190.737,74	1.987.711,08	603.038,86	2.159.082,53	1.443.244,84
Γ ΠΑΘΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΙΚΟ					
I. Ενδιάμεση οικονομική κατάσταση					
1. Γηπέδα - Οικόπεδα	17.850.816,60	0,00	17.800.816,60	17.771.963,70	0,00
2. Παιδικές Άρες - Παιδικότα κενής χρήσης	2.488.406,54	1.624.828,75	873.577,79	2.482.213,81	1.542.078,86
3. Οδοι - Οδοστρώματα κενής χρήσης	22.088.184,78	17.863.570,29	4.204.614,49	22.013.986,73	17.361.727,74
4. Οδοι - Οδοστρώματα κενής χρήσης	3.103.938,91	187.963,14	122.966,77	3.103.938,91	179.144,56
5. Οδοι - Οδοστρώματα κενής χρήσης	3.420.702,30	0,00	3.420.702,30	3.420.702,30	0,00
6. Κτίρια και τεχνικά έργα	10.846.587,58	7.178.788,27	3.469.611,11	10.846.387,38	6.757.347,91
7. Κτίρια κενής χρήσης	1.632.035,50	1.333.414,42	298.621,08	1.632.035,50	1.251.314,46
8. Εγκαταστάσεις Ηλεκτρομαγνητικού κενής χρήσης	2.043.847,24	1.887.324,62	156.322,62	2.004.480,91	1.889.143,64
9. Άλλα εγκαταστάσεις κενής χρήσης	10.427.237,75	4.490.961,35	5.587.256,40	9.765.502,11	4.111.819,86
10. Μηχανήματα - Εργαλεία κενής χρήσης	401.658,45	375.198,77	26.459,68	382.402,48	372.100,87
11. Μεταφορικά μέσα	1.719.025,21	1.614.308,30	104.716,91	1.719.025,21	1.591.080,70
12. Έπιπλα και λοιπά εξοπλισμού	2.739.237,44	2.455.233,27	334.004,17	2.704.289,54	2.378.340,78
13. Απορροφθέντες από επίκληση και προκαταβολές	413.786,82	0,00	413.786,82	550.829,50	0,00
Σύνολο ενδιάμεσης οικονομικής κατάστασης	75.774.618,62	38.981.597,18	36.863.230,84	75.408.983,09	37.414.109,18
II. Τίτλοι πάσης εντύπωσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις					
1. Τίτλοι πάσης εντύπωσης	2.880.711,80		2.880.711,80		
2. Προβλεπόμενες για επίκληση	142.300,69	2.548.411,21	142.246,46	2.548.468,44	
Σύνολο τίτλων εντύπωσης (ΓΡΗΠΗ)	2.880.711,80	2.548.411,21	2.880.711,80	2.548.468,44	
Δ ΚΥΚΛΟΦΟΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΙΚΟ					
I. Απαιτήσεις					
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	4.625.750,16	2.568.805,94	4.300.302,48	2.059.175,96	
Μείον: Προβλεπόμενες	2.057.144,22	9.548,37		13.436,23	
11. Χρεωστικοί διάφοροι		2.578.155,31		2.254.560,75	
IV. Διαθέσιμα					
1. Ταμείο	4.029,88		4.029,88		
2. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας	2.428.919,92		2.428.919,92		
Σύνολο κυκλοφορούντων ενεργητικών (ΔΙΔΑΔΙ)	6.454.670,00	2.578.155,31	6.733.252,28	2.072.612,19	
Ε ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΙΚΟ					
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	7.143,75		7.143,75		
2. Έσοδα από πώληση ακινήτων	378.187,10		378.187,10		
Σύνολο μεταβατικών λογαριασμών	385.330,85		385.330,85		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΙΚΟΥ (ΔΙΔΑΔΙ+Ε)	45.349.704,75		45.891.829,99		
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΗΣΕΩΣ					
1. Χρηματικό λογαριασμό Προϋπολογισμού	22.852.745,54		21.789.317,52		
2. Χρηματικό λογαριασμό Προϋπολογισμού	22.852.745,54		21.789.317,52		

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ
31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2020 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2020)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΙΚΟ	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2020		Ποσά προηγούμενης χρήσης 2019		ΠΑΘΗΤΙΚΟ
	Αξία κτήσεων	Απορροφθέντα	Αξία κτήσεων	Απορροφθέντα	
I. Αποτελέσματα εργασιών					
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	2.699.427,88		2.886.704,15		
2. Έσοδα από φόρους-εσοφές-προσόδων-προσυρρίθμισης	489.941,20		489.404,38		
3. Τελικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό	4.488.298,98		4.958.269,75		
Σύνολο	7.673.466,05		8.215.877,58		
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών	6.403.427,00		6.554.579,74		
Μικτά αποτελέσματα (πλανάρισμα) εκμεταλλεύσεως	1.270.039,05		1.660.497,84		
Πλάνο: Άλλα έσοδα (επιχορηγήσεις)	2.862,30		2.177,91		
Σύνολο	1.272.901,35		1.662.675,75		
Μείον: 1. Έσοδα διοικητικής λειτουργίας	2.169.913,28		2.258.922,39		
2. Έσοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	3.106,43		3.828,32		
Μερίδα αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως	3.106,43		3.828,32		
Μείον: 4. Πρωτόκολλο τρεφών και ανισοτή έσοδα	12.475,41		997.968,81		
Μείον:					
2. Προβλεπόμενες υπερημερίες τίτλων και κραυαρίων	55,23		10.780,53		
3. Χρηματικό έσοδο από πώληση ακινήτων	109.191,43		91.959,04		
Ολικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως	109.246,66		987.968,81		
II. ΠΛΑΝΟ: Έκτακτα αποτελέσματα					
1. Έκτακτα και ανάγωνα έσοδα	1.444.424,53		1.378.363,14		
2. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	196.229,27		84.504,69		
3. Έσοδα από πώληση προηγούμενων Χρήσεων	0,00		1.480.867,83		
Μείον:					
1. Έκτακτα και ανάγωνα έσοδα	57.804,87		68.006,18		
2. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	631,14		1.371,69		
3. Προβλεπόμενες υπερημερίες τίτλων και κραυαρίων	69,80		69.377,87		
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (πλανάρισμα)	585.149,18		711.527,53		
Μείον: Σύνολο αποβλήτων πτωχών στοιχείων	1.711.954,44		1.838.181,45		
Μείον: Οι από απώλειες αναμειγμένα από λειτουργικό κόστος	1.711.954,44		1.838.181,45		
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΛΑΝΑΡΙΣΜΑ) ΧΡΗΣΕΩΣ	585.149,18		711.527,53		

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΦΕΡΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2020	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2019
Καθαρά αποτελέσματα (πλανάρισμα) χρήσεων	585.149,18	711.527,53
Μείον: Έλλειμμα προηγούμενων χρήσεων	-2.538.058,93	-2.333.057,18
Σύνολο	-1.952.909,75	-2.521.529,65
Μείον: Φόρος εισοδήματος	-11.620,50	-18.529,28
Έλλειμμα εις νέο	-1.964.530,25	-2.540.058,93

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Ο ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ο ΥΠΟΥΡΧΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟΥ

ΣΥΡΙΛΔΩΝ Ν. ΜΥΔΩΝΑΣ
Α.Δ.Τ.: X 809927

ΣΥΡΙΛΔΩΝ Γ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
Α.Δ.Τ.: Φ 216338

ΑΓΓΕΛΙΚΗ Π. ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ
Α.Δ.Τ.: ΑΜ 314446

ΦΡΑΓΚΟΣ Δ. ΦΩΤΙΟΣ
Α.Δ.Τ.: ΑΝ 802429

Ένταξη Ελέγχου επί των Οικονομικών Καταστάσεων

(Ένταξη με Εμφύλιση)

Εγκρίνει ο έλεγχος οικονομικές καταστάσεις του Δήμου Δυτικής Αχαΐας, οι οποίες απορρέουν από τον ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2020, την κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης του έτους της ετήσιας οικονομικής κατάστασης, καθώς και το πρόγραμμα προϋπολογισμού για το έτος 2021, όπως αυτά έχουν υποβληθεί στον έλεγχο, σύμφωνα με το άρθρο 12 και 3 του ν. 2190/2019 (Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεων, από την 31η Δεκεμβρίου 2020, και τη χρηματοοικονομική κατάσταση από την 31η Δεκεμβρίου 2019, με το άρθρο 12 και 3 του ν. 2190/2019 "Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης").

Μέτρα για Ένταξη με Εμφύλιση

Από τον έλεγχο μας προέκυψε το εξής:

1. Δεν μας παρουσιάστηκαν πιστοποιητικά από το αρμόδιο υποδιοικητικό ή σχετικά στοιχεία από την Νομική Υπηρεσία του Δήμου αναφορικά με την κυριότητα των ακινήτων του Δήμου. Δεν μπορούμε να εφοδιάσουμε οντότητα στην οικονομική κατάσταση του Δήμου, για την περίπτωση που υπάρχουν ακινήτα που τα οποία δεν κατατάσσονται σε συγκεκριμένο αρμόδιο αρμόδιο.
2. Εύχρηστα με στοιχεία της Νομικής Υπηρεσίας του Δήμου υπάρχουν ενδεδειγμένα στοιχεία τμήμα κατά τον Δήμο, συνολικού ποσού 6.377.097,91 ευρώ. Για αντιμετώπιση των ανωτέρω ενδεδειγμένων τμήμα έχει ορισθεί από προηγούμενες χρήσεις προβλεπόμενες χρήσεις περίπου 455.725,67 ευρώ. Από τον έλεγχο μας δεν καταγράφηκε να απορροφώνται ολόκληρα διαβιβαστικά για να κλείνουν οι χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί του Δήμου καθιέρωση για κλειστά έσοδα είναι εσφαλμένα.
3. Οι φορολογικές υποχρεώσεις του Δήμου δεν έχουν εξοφληθεί από τις φορολογικές αρχές από τα χρόνια 2015 έως και 2020. Οι εκ τούτου οι φορολογικοί αποτελέσματα των χρήσεων αυτών δεν έχουν καταστεί οριστικά. Ο Δήμος δεν έχει προβεί σε εκμίσση των προβλεπόμενων φόρων και των προοριζόμενων μελών καταλογισμού με υπεύθυνο φορολογικό έλεγχο και δεν έχει σχηματίσει σχετικά πρόβλεψη για αυτή την ενδεχόμενη υπέρβαση. Από τον έλεγχο μας δεν καταγράφηκε να απορροφώνται ολόκληρα διαβιβαστικά για την εκμίσση, του οφείλου της προβλεπόμενης του τμήμα αποτελέσματα.

Διατηρήσαμε τον έλεγχο με σύμφωνα με τα διατεθειμένα έγγραφα (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν υποβληθεί στην Ελεγκτική Υπηρεσία. Οι ενδεδειγμένες με σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιφερειακά προκύπτουν στην ενότητα της έκθεσης μας. Έσθλιση ελεγχθεί για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων. Είμαστε ανεπίσημοι από τον Δήμο, καθ' όσον οι διατάξεις του Προϋπολογισμού, σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Εγκυκλοπαίδειας του Συστήματος Διοικήσεων Διοικήσεων, όπως αυτές έχει καταταχθεί στην Ελεγκτική Υπηρεσία και τις απαιτήσεις Διοικήσεων που υφίστανται με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκδώσει τις διοικητικές μας υποδείξεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οικονομικής νομοθεσίας και του προαναφερμένου Κώδικα Διοικήσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεμάχια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Τελικές Ουκλήσεις

Εξοφλήσαμε την προσαύξηση, από τα γεγονότα από τα λειτουργικά Ε.Π.Α. + Τέλος πάσης εντύπωσης παραλαμβάνεται και η αξία κτήσεων της συμμετοχής του Δήμου στο κεφάλαιο μέλος Δημοτικής Επιχείρησης, συνολικού ποσού 222.581,28 ευρώ. Η εσωτερική λογιστική από την παραπάνω συμμετοχή με βάση τον τελευταίο διαθέσιμο ισολογισμό της 31.12.2020, υπολείπεται της αξίας που καθορίζεται στον ισολογισμό, κατά ποσό ευρώ 193.844,59. Δεν σχηματίστηκε αρμόδιο λογιστικό, επειδή δεν απαιτείται από το εφαρμοστέο λογιστικό κώδικα (Π.Δ. 315/2009 "Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης"). Στη γνώμη μας δεν καταλογίζονται επιβάρυνση σε σχέση με το θέμα αυτό.

Η διαπίστωση της διαπίστωσης επί των Οικονομικών Καταστάσεων
Η διαπίστωση της διαπίστωσης επί των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τις αρμόδιες διατάξεις του Π.Δ. 315/1999 "Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης", όπως και για εκείνες τις διατάξεις εσωτερικού ελέγχου που η διοίκηση καθορίζει με αποφασιστική, ώστε να καθίσταται δυνατή η επίκληση οικονομικών καταστάσεων αποκαλύπτοντας από ουσιώδη όφελμα, που οφείλονται είτε σε απώλεια είτε σε λάθος.

Από την κατάσταση των οικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση είναι ικανή για την αξιολόγηση της κατάστασης του Δήμου να συνεχίσει τη δραστηριότητά του, γνωματοοικονομικά είναι ανεπάρκεια τέτοια περίπτωση, τα ελεγκτικά θέματα που αφορούν οντότητα του δημοτικού τμήμα και σχετίζονται με τη χρήση της λογιστικής αρχής της ουδερότητας δραστηριότητας.

Επίλυση Ελέγχου επί των Οικονομικών Καταστάσεων
Οι απόψεις μας είναι οι παρακάτω: Ελέγχος έγινε με το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη όφελμα, που οφείλονται είτε σε απώλεια είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελέγχου, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η έκθεση διαβιβάζεται σχετικά διαβιβαστικά αρμόδιο επιπέδου, αλλά δεν είναι ενγύριση στο έλεγχο που διατηρήσαμε σύμφωνα με το ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν υποβληθεί στην Ελεγκτική Υπηρεσία, διατηρήσαμε πάντα ένα ουσιώδη όφελμα, όταν αυτό υπάρχει. Είπαμε έκθεση να προκύψει από αυτή η από λάθος και θεωρούμε ουσιώδη είναι, μεμονωμένα ή ορισμένα, που απορροφώνται ολόκληρα διαβιβαστικά για να κλείνουν οι χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί του Δήμου καθιέρωση για κλειστά έσοδα είναι εσφαλμένα.

Οι ακριβείς του ελέγχου, σύμφωνα με το ΔΠΕ όπως αυτό έχουν υποβληθεί στην Ελεγκτική Υπηρεσία, αποκαλύπτουν επαρκή στοιχεία και διατηρήσαμε επαρκή στοιχεία καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Επιστολές και διαβιβαστικά οικονομικών οφειλών διαβιβαστικά στις οικονομικές καταστάσεις, που οφείλονται είτε σε απώλεια είτε σε λάθος, αρμόδιο και διατηρήσαμε ελεγκτικές διαδικασίες που απαιτούνται στην οικονομική κατάσταση, όπως συνδεδεμένες, αυτού και αποκαλύπτουν τεμάχια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.
- Ο οντότητα των οικονομικών οφειλών οφείλονται σε απώλεια είναι οφειλόμενα από αυτό που οφείλονται σε λάθος, καθώς η απώλεια μπορεί να εμπεριέχει ουσιώδη, διαβιβαστικά, ουσιώδη παραβίαση (παραβίαση) ή παραβίαση των διατάξεων εσωτερικού ελέγχου.

- Κατανομή της διατάξεων εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με ποσό το περιεχόμενο ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλα για τις περιπτώσεις, αλλά όχι με ποσό τη διαπίστωση γνώσης επί της αποτελεσματικότητας των διατάξεων εσωτερικού ελέγχου του Δήμου.
- Αξιολόγηση του περιεχόμενου των λογιστικών εγγράφων και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών υπολογισμών που έγιναν από τη διοίκηση.
- Αξιολόγηση της νομονομική περίπτωση, η οποία για το περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωματοοικονομικών, καθώς και το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις αποκαλύπτουν τις υποδείξεις συναλλαγών και τα γεγονότα με τρόπο που επαρκή για τη εύλογη πρόβλεψη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, εννοείται στην διοίκηση, το περιεχόμενο εγγράφων του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ερωτήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όσων σημαντικών ελλείψεων της διατάξεων εσωτερικού ελέγχου εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Ένταξη επί Πλανάρισμα και Οικονομικών Καταστάσεων
Οι αποτελέσματα της ελεγκτικής επί των οικονομικών καταστάσεων της Έκθεσης Διαπίστωσης της Οικονομικής Έκθεσης προς το Δημοτικό Συμβούλιο, με οικονομικές καταστάσεις της χρήσης του έτους της 31.12.2020. Με βάση την γνώμη του απορροφώνται κατά το έλεγχο μας, για τα έσοδα Δυτικής Αχαΐας και τα προβλεπόμενα του, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδη αναρροφθέντες στην Έκθεση Διαπίστωσης της Οικονομικής Έκθεσης.

Β) Διάταξη Διοικήσεων: Αρμόδιο τα τμήματα διαβιβαστικά με τη διαβιβαστική λογιστική μέθοδο από την 31η Ιανουαρίου 2021, και τα στοιχεία του έτους με βάση τον ισολογισμό διατηρήσαμε σύμφωνα με τον παρ. 1.1.108 του Κώδικα Διοικήσεων Συστήματος Διοικήσεων (Π.Δ. 315/1999) ή προϋπολογισμού της αξίας των α) Γηπέδα - Οικόπεδα ποσού 17.888.051,21 ευρώ, β) Οδοι, Οδοστρώματα, Ασφάλματα, Αρμόδιο, Φοιτητές, Δομνή ποσού 3.420.702,30 ευρώ και γ) Κτίρια και τεχνικά έργα ποσού 8.999.728,14 ευρώ έγινε με βάση το σύστημα του αντικειμενικού προϋπολογισμού της αξίας αυτών που προκύπτουν από τις αρμόδιες φορολογικές διατάξεις.

Αθήνα, 18 Νοεμβρίου 2021
Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Φοίβων Ζ. Τζώβας
Αρ Μ ΕΣΔΕ, 14911
Σ.Ο.Α.Ε.
Μέλος Διοικήσεων Crowe Global
Φωτ. Νησος 3, 11527 Αθήνα
Αρ Μ ΣΟΑΕ 125

